

Österbottens välfärdsområdes servicestrategi

Pohjanmaan hyvinvointialueen palvelustrategia

2022–2025

Versio 8.12. 2021

Styrelse 16.12.2021 § x – Hallitus 16.12.2021 § x

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Innehåll

1. Österbottens välfärdsområde
  - Vad ingår i Österbottens välfärdsområde?
  - Strategi
  - Serviceproduktionsmodell och huvudprocesser
2. Servicebehov och service – mål för år 2025
  - Allmänt
    - Barn, unga och familjer
      - Mål
      - Servicestruktur
    - Personer i arbetsför ålder
      - Lägesbild
      - Mål
      - Servicestruktur
    - Äldre personer
      - Lägesbild
      - Mål
      - Servicestruktur
3. Främjandet av välfärd och hälsa
4. Modellen med flera poducenter

Sisällysluettelo

1. Pohjanmaan hyvinvointialue
  - Mitä Pohjanmaan hyvinvointialue sisältää?
  - Strategia
  - Palvelutuotantomalli ja pääprosessit
2. Palveluntarve ja palvelut - tavoitteet vuodelle 2025
  - Yleistä
    - Lapset, nuoret, perheet
      - Tavoitteet
      - Palvelurakenne
    - Työkäiset
      - Tilannekuva
      - Tavoitteet
      - Palvelurakenne
    - Ikäihmiset
      - Tilannekuva
      - Tavoitteet
      - Palvelurakenne
3. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
4. Monituottajuusmalli

1. Österbottens välfärdsområde

1. Pohjanmaan hyvinvointialue

Välfärdsområdets service i dag

Välfärdsområdets service 2022

Välfärdsområdets service 2023

Hyvinvointialueen palvelut tänään

Pietarsaaren sosiaali- ja terveystyö

Pietarsaari, Luoto, Pedersöre, Uusikaarlepyy

Kruunupyyn sosiaali- ja terveyspalvelut (Soite)

Perusterveydenhuollon yhteistoiminta-alue

Vöyri, Mustasaari

Mustasaaren sosiaalipalvelut

Vöyrin sosiaalipalvelut

Perusterveydenhuollon ja siihen liittyvien sosiaalipalveluiden yhteistoiminta-alue

Vaasa, Laihia

Perusturva Laihia

Terveystyö

Maalahti, Korsnäs

Maalahden sosiaalipalvelut

Korsnäs sosiaalipalvelut

Perusturva

Kaskinen

Närpiön sosiaalipalvelut

Perusturva

Kristiinankaup.

K5: Rannikko-Pohjanmaan sosiaali- ja perusterveydenhuollon ky

Maalahti, Korsnäs, Närpiö, Kaskinen, Kristiinankaupunki

Vaasan sairaanhoitopiiri

Pohjanmaan pelastuslaitos

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren seudun pelastuslaitos

Eskoo

Kårkulla

Hyvinvointialueen palvelut 2022

Österbottens välfärdsområde

Pohjanmaan hyvinvointialue

Pohjanmaan pelastuslaitos

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren seudun pelastuslaitos

Korsnäs sosiaalipalvelut

Eskoo

Kårkulla

Kruunupyyn sosiaali- ja terveyspalvelut (Soite)

Hyvinvointialueen palvelut 2023

Österbottens välfärdsområde

Pohjanmaan hyvinvointialue

Vad ingår i Österbottens välfärdsområde?

1. Befolkning

169 000 invånare

- Barn, unga, familjer
- Personer i arbetsför ålder
- Äldre personer

2. Personal

7 000 personer

- Läkare
- Vårdpersonal
- Socialvårdens personal
- Andra sakkunniga
- Förvaltning
- Stödtjänstpersonal

3. Substans

- Medicin
- Vårdarbete
- Socialt arbete
- Förvaltning

4. Integration

- Primärvård
- Socialvård
- Specialiserad sjukvård
- Förvaltning och stödtjänster

5. Område

50 % svenska
43 % finska
7 % andra språk

Familjerna består i
medeltal av
2,84 personer

Finlands lägsta
arbetslöshetsgrad
8,5 % (2/2021)

Den förväntade
livslängden
högst i Finland,
82,8 år

Mitä Pohjanmaan hyvinvointialue sisältää?

1. Väestö

169 000 asukasta

- Lapset, nuoret, perheet
- Työikäiset
- Ikäihmiset

2. Henkilöstö

7000 henkilöä

- Lääkärit
- Hoitohenkilöstö
- Sosiaalihuollon henkilöstö
- Muut asiantuntijat
- Hallinto
- tukipalveluhenkilöstö

3. Substanssi

- Lääketiede
- Hoitotyö
- Sosiaalityö
- Hallinto

4. Integraatio

- Perusterveydenhuolto
- Sosiaalihuolto
- Erikoissairaanhoido
- Hallinto ja tukipalvelut

5. Alue

50 % ruotsi
43 % suomi
7 % muut kielet

Keskimääräinen perhekoko
2,84 henkilöä

Suomen alhaisin työttömyysaste 8,5 % (2/2021)

Elinajanodote Suomen korkein, 82,8 vuotta

Österbottens välfärdsområdes strategi Pohjanmaan hyvinvointialueen strategia

Hei, kuinka
voin auttaa?

Hej, hur
kan jag
hjälpa dig?

Hej, hur kan jag hjälpa dig? Hei, kuinka voin auttaa?

VISION VISIO

Vi har effekt
Vaikutamme

Vi förenar
Yhdistämme

Vi har innovationskraft
Innovoimme

I samarbete
Yhteistyössä

MÅL TAVOITTEET

Vi är närvarande i vardagen
Olemme läsnä arjessa

Vi har hållbar ekonomi
Taloutemme on kestävä

Vår kvalitet är toppklass i Norden
Laatumme on Pohjoismaiden huippua

Vi är en uppskattad arbetsplats
Olemme arvostettu työpaikka

VÄRDERINGAR ARVOT

Från människa till människa – Ihmiseltä ihmiselle

Framåtblickande – Eteenpäin katsova

Jämlik behandling – Tasa-arvoinen kohtelu

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Värderingar – Arvot

**Från
människa till
människa**

**Ihmiseltä
ihmiselle**

**Framåt-
blickande**

**Eteenpäin
katsova**

**Jämlik
behandling**

**Tasa-
arvoinen
kohtelu**

Vision – Visio

Vi är närvarande i din vardag. Vi samarbetar för din välfärd, i alla livssituationer, på två språk . Österbotten har innovationskraft samt en samlad social- och hälsovård som ger utmärkta resultat.

Olemme läsnä arjessasi. Teemme yhdessä töitä hyvinvointisi puolesta kaikissa elämäntilanteissa, kahdella kielellä. Pohjanmaalla on innovaatiokykyä sekä yhdistetty sosiaali- ja terveydenhuolto, jonka vaikuttavuus on erinomainen.

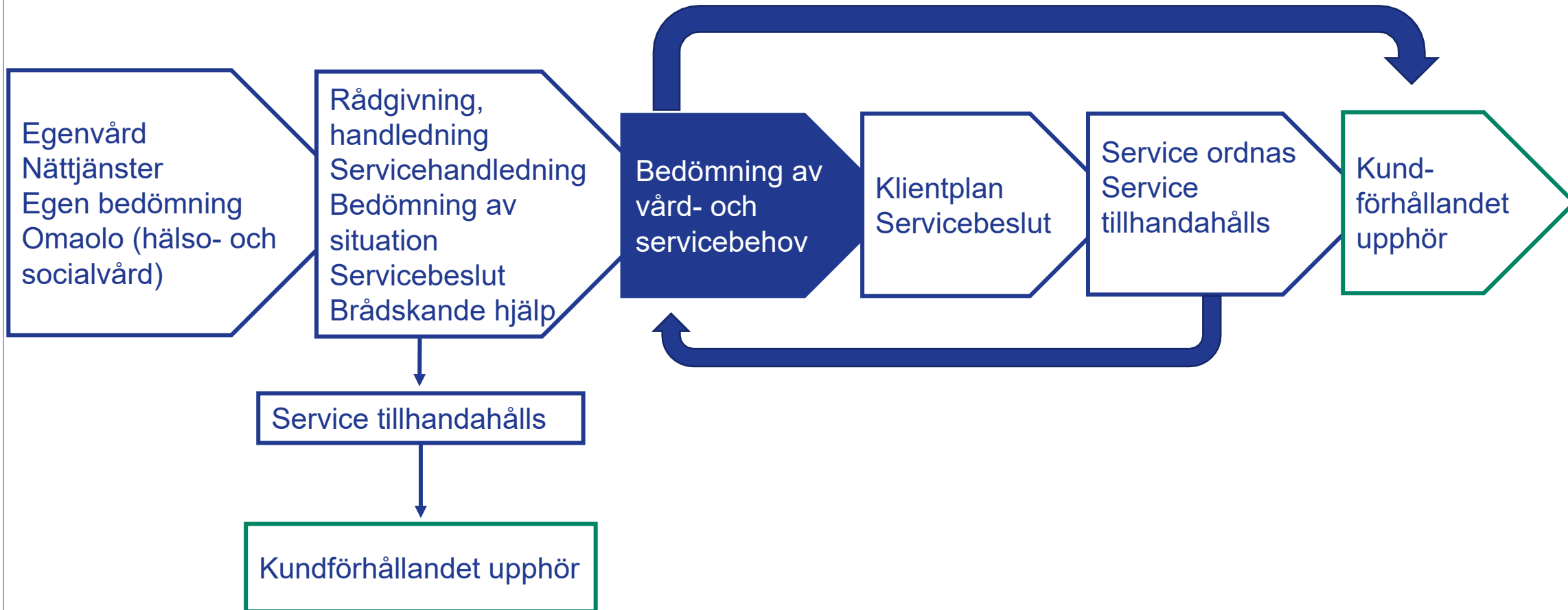

Långsiktiga mål – Pitkän aikavälin tavoitteet

1. Närvaro i människors vardag, tvåspråkighet samt smidig service och samarbetsförmåga ger de nöjdaste kunderna. I Österbotten bor den mest välmående befolkningen i Finland.	2. Samlad social- och hälsovård och ett sporrande utvecklingsklimat ökar effektiviteten ger grunden för en ekonomisk, ekologisk och socialt hållbar utveckling.	3. Klient- och patientsäkerhet är i toppklass i Norden	4. Hög kunskapsnivå som utvecklas kontinuerligt, välbefinnande på jobbet och gott ledarskap gör oss till en attraktiv arbetsplats som personalen är stolt över.
1. Läsnäolo ihmisten arjessa, kaksikielisyys sekä palveluiden sujuvuus ja yhteistyökyky takaavat tyytyväisimmät asiakkaat. Pohjanmaalla asuu Suomen hyvinvoivin väestö.	2. Yhdistetty sosiaali- ja terveydenhuolto ja kehittämiseen kannustava ilmapiiri lisäävät tehokkuutta ja antavat pohjan taloudelliselle, ekologiselle ja sosiaaliselle kestäväälle kehitykselle.	3. Asiakas- ja potilasturvallisuus ovat Pohjoismaiden huippua.	4. Korkea ja jatkuvasti kehittyvä ammattitaito, työhyvinvointi ja hyvä johtaminen tekevät meistä houkuttelevan työpaikan, josta henkilöstö on ylpeä.

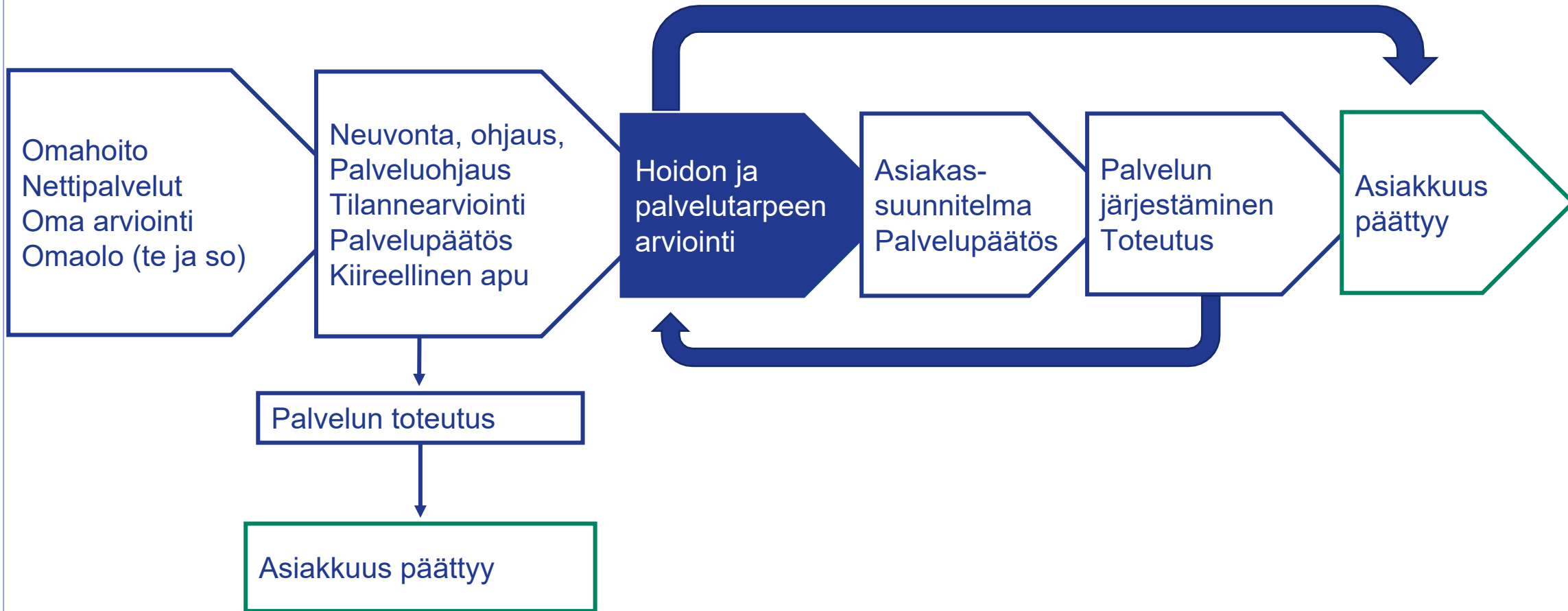

Serviceproduktionsmodell

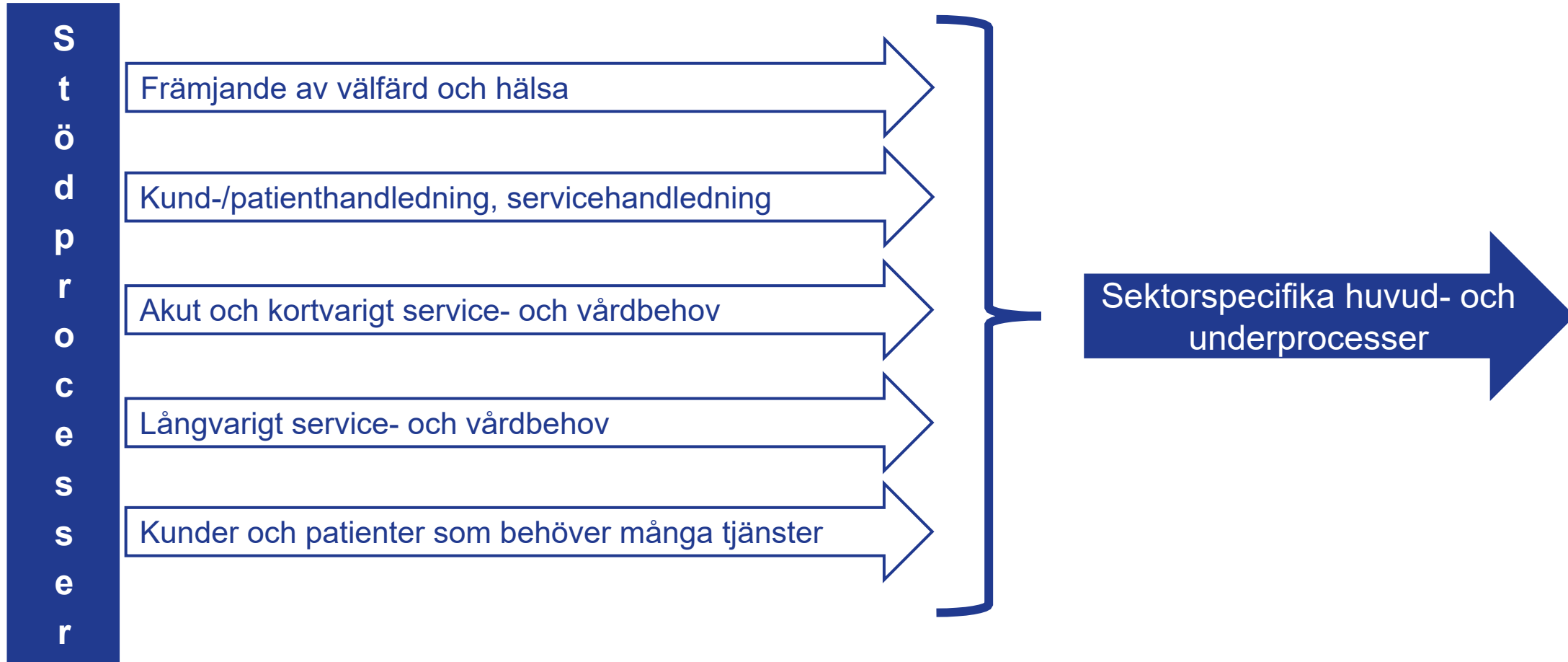

Palvelutuotantomalli

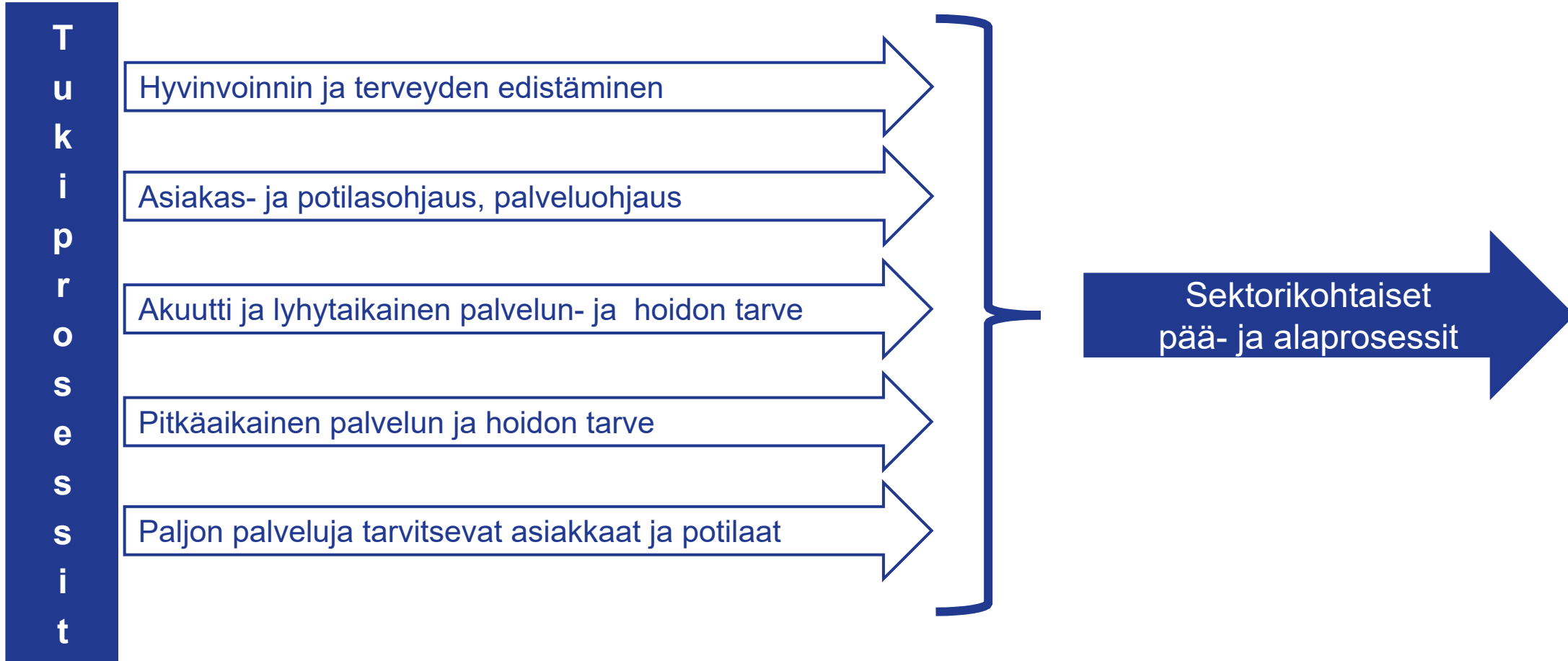

Huvudprocesser

Pääprosessit

**2. Servicebehov och service
– mål för år 2025**

**2. Palveluntarve ja palvelut
– tavoitteet vuodelle 2025**

Allmänt Yleistä

Hur mår Österbotten?

Barn och unga

Tillgången till service är allmänt på en bra nivå.

Vaccinationstäckningen är lägre än i övriga landet.

2030
-15 %

I jämförelse med övriga Finland är färre barn placerade utanför hemmet.

Tillgången till socialvårdens hemservice är sämre än på övriga håll i landet.

Under coronapandemin har ångesten ökat, speciellt hos flickor. En alarmerande stor del av de unga upplever att deras hälsotillstånd är medelmåttigt eller dåligt.

Ungdomarna i Österbotten använder inte lika mycket droger som sina jämnåriga i övriga Finland, men alkoholanvändningen ökar.

Ungdomarna i Österbotten röker mer tobak än sina jämnåriga i övriga Finland. Stor skillnad mellan studerande i yrkesskolor och studerande i gymnasier.

Personer i arbetsför ålder

Antalet läkarbesök är oförändrat, medan siffran sjunker i övriga Finland.

Besöken inom munhälsovården har minskat klart under coronapandemin.

2030
-1%

11 % av 18–24-åringarna i Österbotten löper en (ökad) risk att marginaliseras.

Förekomsten av sjukdomar i stöd- och rörelseorganen är mindre än i resten av Finland.

Antalet personer som får sjukdagpenning har ökat snabbare än i resten av Finland och penningen är på en högre nivå.

Andelen svårsysselsatta bland personer i arbetsför ålder är lägre än på övriga håll i landet, men antalet ökar.

Äldre personer

Den service som används mest är den tyngre arten (serviceboende med heldygnssorg)

2030
+10%

I jämförelse med resten av Finland bor färre av Österbottens över 75-åringar hemma.

Över 75-åringarna i Österbotten rör på sig mindre. Förekomsten av övervikt är aningen större än i samma åldersgrupp i resten av Finland.

Klienter inom hemvården och de som får omsorg dygnet runt har en aning bättre kognitiv och fysisk funktionsförmåga än klienter i övriga landet.*

Vanligare med polyfarmaci bland hemvårdens klienter. Inom omsorg dygnet runt är förekomsten av trycksår större.

Miten Pohjanmaa voi?

Lapset ja nuoret

Palveluita on yleisesti hyvin saatavilla

Rokotekattavuus on muuta maata matalampi

2030
-15 %

Kodin ulkopuolelle on sijoitettu vähemmän lapsia kuin muualla Suomessa.

Sosiaalihuollon kotipalvelua on saatavilla muuta maata heikommin.

Erityisesti tyttöjen ahdistuneisuus on kasvanut korona-aikana. Hälyttävän suuri osa nuorista kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi.

Pohjanmaan nuoret käyttävät vähemmän huumeita kuin nuoret muualla Suomessa, mutta alkoholin käyttö kasvaa.

Pohjanmaan nuoret tupakoivat enemmän kuin nuoret muualla Suomessa. Suuri ero ammattiin opiskelevien ja lukiolaisten välillä.

Työikäiset

Lääkärikäyntien määrä pysynyt ennallaan, kun muualla Suomessa käyntien määrä laskee.

Suun terveydenhuollon käynnit laskeneet korona-aikana selvästi.

2030
-1%

11%:lla Pohjanmaan 18–24-vuotiaista nuorista on (kohonnut) riski syrjäytyä.

Tuki- ja liikuntaelinten sairauksien osuus on pienempi kuin muualla Suomessa.

Sairauspäivärahaa saavien määrä kasvanut nopeammin kuin muualla Suomessa ja korkeammalla tasolla.

Vaikeasti työllistyvien osuus työikäisistä on muuta Suomea alhaisempi, mutta kasvussa.

Ikäihmiset

Palveluiden käyttö painottuu raskaampiin palveluihin (tehostettu palveluasuminen)

2030
+10%

Pohjanmaan ikäihmisistä 75+ harvempi asuu kotona verrattuna muuhun Suomeen.

Pohjanmaan ikäihmiset 75+ liikkuvat vähemmän. Ylipainoa on hieman enemmän kuin ikätovereilla muualla Suomessa.

Kotihoidon ja ympärivuorokautisen hoivan asiakkailla on hieman parempi kognitiivinen ja fyysinen toimintakyky kuin asiakkailla muualla Suomessa.*

Kotihoidon asiakkailla on enemmän monilääkitystä. Ympärivuorokautisessa hoivassa taas on enemmän painehaavoja.

Kampen mot folksjukdomarna*

251 287 280 €

Mer rörelse

- Stillasittandet kostar **3,2 miljarder** (Programmet Vuxna i rörelse)
  - Sjukdomar i stöd- och rörelseorganen förorsakar arbetsgivare utgifter om **1,5 miljard** euro, i Finland **3–4 miljarder** euro. (TULE ry)

Bättre sömn

- En tredjedel av befolkningen i arbetsför ålder lider av tillfällig sömnlöshet. Avbruten sömn ger upphov till en räkning på **15,6 miljoner** euro.

Valet är ditt!

Hälsosammare mat

- Fetma och sjukdomar i koppling till fetma förorsakade samhället en kostnad om ungefär **330 miljoner** euro. (Institutet för hälsa och välfärd 2011)

Mindre alkohol

- Negativa konsekvenser av alkoholbruk kostar samhället minst **2 miljarder** euro per år. (Institutet för hälsa och välfärd)

Österbottens välfärdsområdes andel enligt befolkningens mängden

*

- hjärt- och kärlsjukdomar
- psykisk ohälsa
- diabetes
- cancersjukdomar
- kognitiva sjukdomar (minnessjukdomar)
- sjukdomar i stöd- och rörelseorganen

Taistelu kansansairauksia* vastaan

251 287 280 €

Liikutaan enemmän

- Liikkumattomuus maksaa **3,2 mrd.** (Liikkuva aikuinen -ohjelma)
  - Tuki- ja liikuntaelinsairauksista aiheutuvat kulut työnantajille **1,5 mrd euroa**, Suomessa **3–4 mrd euroa.** (TULE ry)

Nukutaan paremmin

- Kolmannes työkäisistä kärsii satunnaisesti unettomuudesta. Katkonaiset unet aiheuttavat **15,6 miljoonan euron** laskun.

Voit itse vaikuttaa!

Syödään terveellisemmin

- Lihavuudesta ja siihen liittyvistä sairauksista aiheutui yhteiskunnalle n. **330 miljoonan euron** kokonaiskustannukset. (THL 2011)

Juodaan vähemmän alkoholia

- Alkoholin käytön aiheuttamat haitat maksavat yhteiskunnalle vähintään **2 mrd euroa** vuodessa. (THL)

Pohjanmaan hyvinvointialueen osuus väestömäärän mukaan

*

- sydän- ja verisuonitaudit
- mielenterveysongelmat
- diabetes
- syöpäsairaudet
- muistisairaudet
- tuki- ja liikuntaelinsairaudet

Allmänna mål 2021–2025

1. Närvaro i vardagen	2. Integrerad verksamhet	3. Klient- och patient-säkerhet	4. Personal
<p>Mångsidig närservice och omfattande möjligheter att sköta ärenden digitalt erbjuds</p> <p>En strategi för utveckling av det fysiska servicenätverket har godkänts, verksamheten i H-huset har hittat sina former</p> <p>All lagstadgad service erbjuds, på båda språken och inom den tid som krav vård- och servicegaranti och handläggningstider förutsätter. Behovet av service på övriga språk beaktas</p> <p>Förbättrad tillgänglighet till psykosociala tjänster såsom beroendevård, psykiatri och service för personer med neuropsykiatriska funktionshinder</p> <p>Icke-brådskande hälsovårdstjänster ordnas inom 7 dagar och icke-brådskande munhälsovård inom 3 månader i enlighet med den nya vårdgarantin.</p>	<p>Under de första åren utvecklar organisationen gemensamma värderingar, vård- och servicekriterier och ett mång-professionellt arbetsätt. Specialomsorgen blir en självklar del av den övriga social- och hälsovården och räddningsväsendet en naturlig del av organisationen</p> <p>En välfungerande servicehandledning gör att vården och servicen kan ordnas smidigt med kunden i fokus, utan onödig väntetid och bollande mellan de olika sektorerna, i rätt tid och på rätt nivå. Tydliga former för samarbetet med aktörer utanför den egna organisationen har utarbetats.</p> <p>Behovet av tjänster på krävande nivå har minskat genom strukturella satsningar på förebyggande tjänster, tidigt stöd, service på grundnivå, samt egenvård och självständig-het.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De negativa effekterna av pandemin har bromsats. • Mätbar minskning i förekomsten av folksjukdomar <p>Ett system för att identifiera personer i behov av omfattande och återkommande service har utarbetats så att de kan erbjudas en helhetsplan för vård och service.</p>	<p>Organisationen har tillgång till ett integrerat klient- och patientdatasystem som stöd för integrationen</p> <p>Verksamhetsmodell för planering av strategiska servicehelheter och systematisk produktionssättsanalys har tagits i bruk</p> <p>Nyckeltal för patient- och klientsäkerhet är på nordisk toppnivå</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indikator för förfarande vid anmälan av farlig situation • Polyfarmaci av över 75-åringar • Trycksår • GTT: Negativa händelser/100 vårdperioder • Vårdrelaterade infektioner	<p>Med hjälp av resurscentret styrs personalen jämnt utifrån befolkningens behov</p> <p>Kunnig och rätt dimensionerad personal säkerställer god vård och service</p> <p>Personaldimensioneringen uppfyller de nationella kraven genom tillräcklig resursering och fungerande rekrytering</p> <p>Vi tar fram tydliga utbildnings- och fortbildningshelheter för att säkerställa att personalens kompetens utvecklas. Utbildning ökar möjligheterna för en djupare integration, förnyande av arbetsuppgifterna samt skapar bättre karriärmöjligheter för personalen.</p> <p>Om man orkar i arbetet blir även balansen mellan jobb och fritid bättre. Vi stöder personalens välmående både på jobbet och på fritiden. Då personalen lyfter fram missförhållanden och bekymmer, reagerar vi på dem enligt en modell som vi tagit fram tillsammans med personalen.</p>

Yleiset tavoitteet 2021–2025

1. Läsnäolo arjessa	2. Integroitu toiminta	3. Asiakas- ja potilas-turvallisuus	4. Henkilöstö
<p>Tarjotaan monipuolisia palveluita ja hyviä mahdollisuuksia sähköiseen asiointiin.</p> <p>Fyysisen palveluverkoston kehittämisen strategia on hyväksytty, H-talon toimintamuodot ovat selkeytyneet.</p> <p>Kaikki lakisääteiset palvelut tarjotaan, molemmilla kielillä ja hoitoon ja palveluihin pääsee asetettujen hoito- ja palvelutakuiden ja käsittelyaikojen sisällä. Huomioidaan muiden kielen tarve palvelutarpeessa.</p> <p>Psykososiaalisten palveluiden parempi saatavuus, kuten riippuvuushoito, psykiatria ja palvelut neuropsykiatrisista häiriöistä kärsiville.</p> <p>Uuden hoitotakuun mukaisesti kiireettömiin terveydenhuollon palveluihin pääsee 7 päivän sisällä ja kiireettömiin suunterveydenhuollon palveluihin 3 kuukauden sisällä.</p>	<p>Ensimmäisinä vuosina organisaatio kehittää yhteisiä arvoja, hoito- ja palvelukriteereitä sekä moniammatillista työskentelyä. Erytishuolto tulee osaksi muuta sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimi on luonnollinen osa organisaatiota.</p> <p>Hyvin toimivan palveluohjauksen ansioista pystytään järjestämään sujuva hoito ja sujuvat palvelut, jossa asiakas on keskellä, ilman turhaa odotusaikaa ja pallottelua eri sektoreiden välillä. Hoito ja palvelut annetaan oikeaan aikaan ja oikealla tasolla. Yhteistyölle ulkoisten toimijoiden kanssa on laadittu selkeät mallit.</p> <p>Rakenteelliset panostukset ennaltaehkäiseviin palveluihin, varhaiseen tukeen, perustason palveluihin, omahoitoon ja itsenäisyyteen ovat vähentäneet vaativan tason palveluiden tarvetta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pandemian negatiivisia vaikutuksia on pystytty vähentämään. • Mittauksissa näkyvä kansansairauksien esiintyvyyden vähentäminen. <p>Kattavien ja toistuvien palveluiden tarpeessa olevien henkilöiden tunnistamiselle on laadittu järjestelmä, jotta heille pystytään tarjoamaan hoidon ja palvelun kokonaissuunnitelma.</p>	<p>Organisaatiolla on käytettävissään integroitua asiakas- ja potilastietojärjestelmää integraation tueksi.</p> <p>Strategisten palvelukokonaisuuksien ja systemaattisen tuotantotapa-analyysin suunnittelun toimintamalli on otettu käyttöön.</p> <p>Potilas- ja asiakasturvallisuuden avainluvut ovat Pohjoismaiden huippua.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vaaratapahtumailmoitusten menettelyn indikaattori • Yli 75-vuotiaiden monilääkitys • Painehaavat • GTT: Haittatapahtumat/100 hoitojaksoa • Hoitoon liittyvät infektiot	<p>Resurssikeskuksen avulla ohjataan henkilökuntaa yhdenvertaisesti asukkaiden tarpeen perusteella.</p> <p>Osaava ja oikein mitoitettu henkilöstö takaa hyvän hoidon ja palvelun.</p> <p>Riittävän resursoinnin ja toimivan rekrytoinnin ansiosta henkilöstön mitoitus täyttää kansalliset kriteerit.</p> <p>Teemme selkeitä koulutus- ja täydennyskoulutuskokonaisuuksia, joilla varmistamme henkilöstön osaamisen kehittymisen. Koulutus lisää mahdollisuuksia integraation syventämiseen sekä työtehtävien uudistamiseen sekä henkilöstön urapolkuihin.</p> <p>Työssä jaksamista parantaa tasapaino työn ja vapaa-ajan välillä. Tuemme henkilöstön hyvinvointia sekä töissä että vapaa-ajalla. Reagoimme henkilöstön ilmoittamiin epäkohtiin ja huoliin vakiintuneen, henkilöstön kanssa sovitun mallin mukaisesti.</p>

Högklassig närservice

- Österbottens välfärdsområde inleder sin verksamhet med nuvarande servicenät.
- Med hjälp av digitaliseringen blir när servicen ännu mer mångsidig.
- Servicenätet börjar utvecklas direkt år 2022
  - Årliga analyser av servicebehovet i varje ålderssektor
  - Beskrivning av de integrerade servicehelheterna, även de digitala servicemöjligheterna ska tas i beaktande.
  - Helheten för modellen med flera producenter klarläggs
  - Planeringen av användningen av lokaliteterna är systematisk, täckande och långsiktig

Laadukkaita lähipalveluita

- Pohjanmaan hyvinvointialue aloittaa nykyisellä palveluverkolla
- Lähipalveluita kehitetään vielä monipuolisemmaksi digitalisaation avulla
- Palveluverkon kehittäminen käynnistetään välittömästi 2022
  - Vuosittaisella palvelutarve analyysillä ikäsektoreittain
  - Kuvaamalla integroidut palvelukokonaisuudet huomioiden myös digitaaliset palvelumahdollisuudet
  - Selkiyttämällä monituottajuuden kokonaisuutta
  - Systemaattisella, kattavalla ja pitkäjänteisellä toimitilas suunnittelulla

Samarbetspartners

Barn, unga och familjer

Personer i arbetsför ålder

Äldre personer

Småbarnspedagogik, förskoleundervisning

Skolor, läroanstalter

Kommunernas sysselsättningsservice, fritidsverksamhet, bibliotek, kulturservice, vuxen- och arbetarinstitut

Folkpensionsanstalten

Organisationer, föreningar, församlingar

Samarbete med enheten för forskning, utveckling och innovationer: högskolor, primärvårdens enheter, kompetenscentrum

Privata serviceproducenter

NTM-centralen, arbets- och näringsbyrån

Regionförvaltningsverken, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira)

Förvaltningsdomstolen, rättsväsendet

Polisen/Brottsförklaringsmyndigheten

Migrationsverket

Övriga välfärdsområden, samarbetsområdet (Åbo)

Yhteistyökumppanit

Lapset, nuoret, perheet

Työikäiset

Ikäihmiset

Varhaiskasvatus, esiopetus

Koulut, oppilaitokset

Kuntien työllistämispalvelut, vapaa-aikatoiminta, kirjasto, kulttuuripalvelut, Aikuis- ja työnväenopistot

Kansaneläkelaitos

Organisaatiot, järjestöt ja yhdistykset, seurakunnat

TKI yhteistyö: korkeakoulut, perusterveydenhuollon yksiköt, osaamiskeskukset

Yksityiset palveluntuottajat

ELY-keskus Työ- ja elinkeinotoimistot

Aluehallintovirastot, Valvira

Hallinto-oikeus, muu oikeuslaitos

Poliisi/Rikosseuraamuslaitos

Maahanmuuttovirasto

Muut hyvinvointialueet, Yta – yhteistyöalue (Turku)

Barn, unga och familjer

Lapset, nuoret ja perheet

Barn och ungas servicebehov och service – mål för år 2025

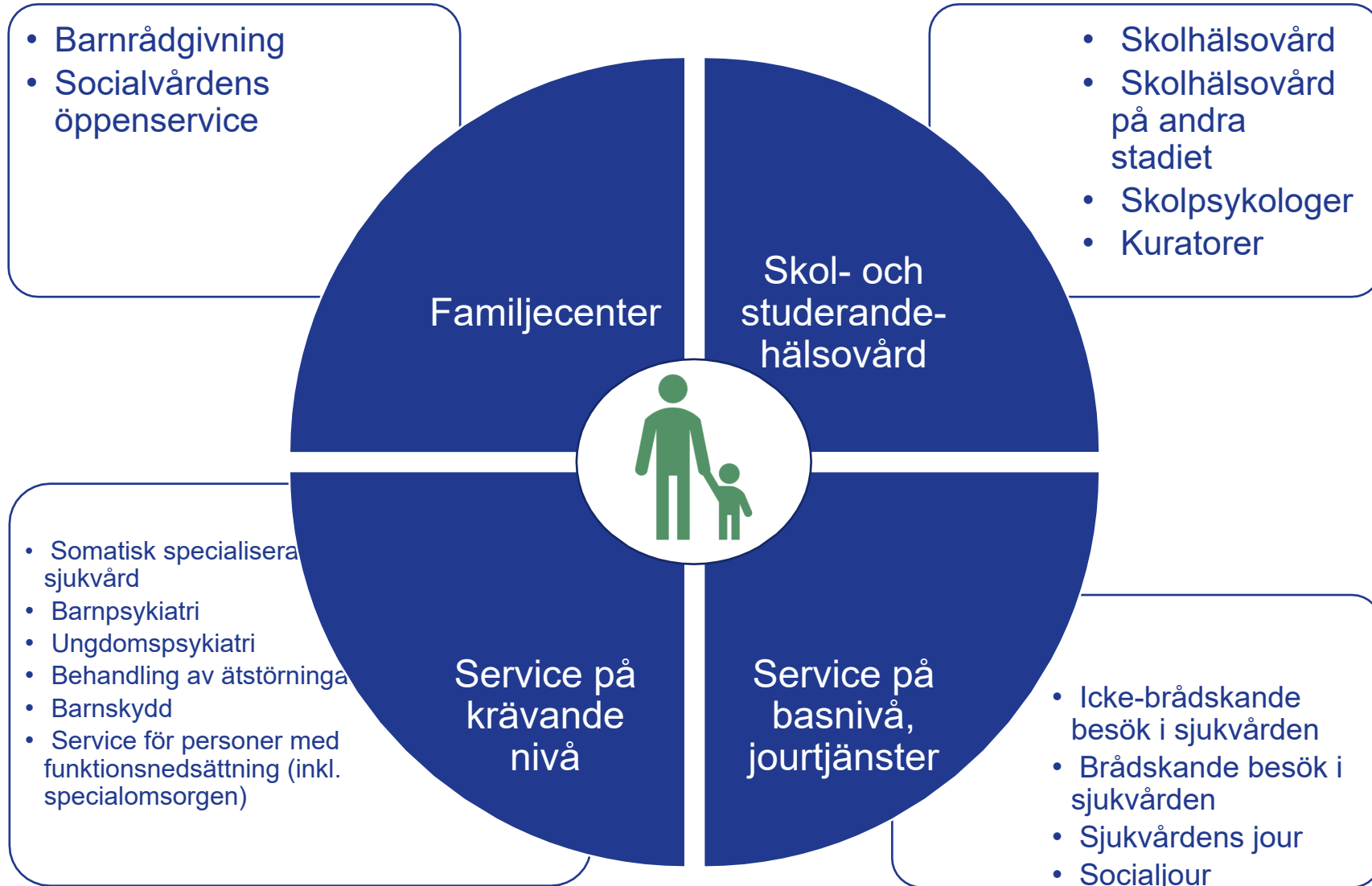
- Barn och unga är delaktiga i beslut som rör dem och deras behov identifieras och beaktas i all social- och hälsovårdsservice
- All lagstadgad service och tidigt stöd erbjuds enligt gemensamma kriterier jämlikt och i rätt tid inom välfärdsområdet
- Barn och ungas levnadsvanor och välmående har förbättrats genom ett systematiskt, förebyggande arbete och tidiga insatser
  - Andelen överviktiga har minskat
  - Täckning för vaccinerna i nationella vaccinationsprogrammet >95%
  - Barn och ungas munhälsa har förbättrats
  - Användning av alkohol, tobak och droger hos unga har minskat, likaså skillnaderna i användning mellan de som går i gymnasiet och yrkesskolor
  - Färre anger att deras hälsotillstånd är måttligt eller dåligt
  - Färre uppger att de har ångest
- Socialomsorgens tjänster på grundnivå erbjuds de som behöver och behovet av placeringar inom barnskyddet har minskat
- Samarbete, nya arbetsmetoder och stöd för föräldraskap gör att behovet av krävande tjänster p.g.a. psykiskt illamående och neuropsykiatriska funktionshinder hos barn och unga har minskat och högkvalitativa tjänster erbjuds åt de som behöver
- Personalrekryteringen har lyckats, så att personaldimensioneringen uppfylls gällande skol- och studerandehälsa och barnskydd

Lasten ja nuorten palvelutarpeet ja palvelut – tavoitteet vuodelle 2025

- Lapset ja nuoret osallistuvat heitä koskevaan päätöksentekoon ja heidän tarpeensa tunnistetaan ja otetaan huomioon kaikissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa.
- Hyvinvointialueella tarjotaan kaikki lakisääteiset palvelut ja varhainen tuki yhdenvertaisesti ja oikea-aikaisesti yhteisien kriteerien mukaisesti.
- Lasten ja nuorten elintavat ja hyvinvointi ovat parantuneet systemaattisen, ennaltaehkäisevän työn ja varhaisien toimenpiteiden kautta.
  - Ylipainon yleisyys on vähentynyt
  - Kansallisen rokotusohjelman mukainen rokotuskattavuus on > 95 %
  - Lasten ja nuorten suun terveys on parempi
  - Alkoholien, tupakan ja päihteiden käyttö nuorilla on vähentynyt, kuten myös ero ammattiin opiskelevien ja lukiolaisten välillä.
  - Yhä harvemmat kokevat terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi
  - Yhä harvemmat ilmoittavat, että he kärsivät ahdistuksesta
- Sosiaalihuollon perustason palveluita tarjotaan heille, jotka niitä tarvitsevat. Lastensuojelun sijoituksien tarve on vähentynyt.
- Yhteistyö, uudet työmenetelmät ja tukea vanhemmuuteen ovat vähentäneet vaativien palveluiden tarvetta mielenterveydessä. Lasten ja nuorten neuropsykiatristen häiriöiden esiintyvyys on vähentynyt ja korkeanlaatuisia palveluita tarjotaan heille, jotka niitä tarvitsevat.
- Henkilöstön rekrytointi on onnistunut, henkilöstön mitoituskriteerit täytetään koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa ja lastensuojelussa.

Servicestruktur: barn, unga och familjer

Egenvård, handledning och rådgivning, digitala tjänster, distanstjänster, träffpunkter

Palvelurakenne: lapset, nuoret ja perheet

Omahoito, ohjaus ja neuvonta, sähköiset palvelut, etäpalvelut, kohtaamispaikat

Personer i arbetsför ålder

Työikäiset

Lägesbilden för personer i arbetsför ålder i Österbotten 2021

- Majoriteten av välfärdsområdets befolkning i arbetsför ålder kan använda egenvårdsföreskrifter som är tillgängliga elektroniskt. De behöver smidig social- och hälso- och sjukvårdsservice som är lättillgänglig.
- Unga som håller på att frigöra sig från hemmet och som har ett särskilt behov av stöd samt personer med funktionsnedsättning som bor med äldre föräldrar behöver rehabiliterande service som stöder en självständig vardag. De behöver även olika servicelösningar som möjliggör mångformigt boende.
- Sysselsättningen har generellt blivit bättre i Österbotten, men antalet långtidsarbetslösa över 55-åringar har ökat. Problemen med tillgång till arbetskraft ökar.
- För personer i arbetsför ålder som är i ett arbets- eller tjänsteförhållande ordnas även företagshälsovård, antingen av kommunen eller så att arbetsgivaren köper tjänsten av en privat serviceproducent.
- Problem i stöd- och rörelseorganen är den vanligaste orsaken till över 10 dagar långa sjukfrånvaron. För att välfärdsområdets ekonomiska bärkraft ska kunna upprätthållas och tryggas krävs det att arbetsförmågan upprätthålls och att orken i arbetet tryggas med hjälp av samordnade rehabiliteringstjänster och tjänster från social- och hälsocentralen.

Työikäisten tilannekuva Pohjanmaalla 2021

- Suurin osa hyvinvointialueen työikäisestä väestöstä pystyy käyttämään sähköisesti saatavia itsehoito-ohjeita ja tarvitsee sujuvasti saatavilla olevia ja helposti saavutettavia sosiaali- ja terveyskeskus- ja sairaala-palveluita.
- Itsenäistymässä olevat nuoret, joilla erityisen tuen tarve ja ikääntyvien vanhempien kanssa asuvat kehitysvammaiset henkilöt tarvitsevat itsenäistä arjenhallintaa tukevia, kuntouttavia palveluja sekä monimuotoista asumista mahdollistavia palveluratkaisuja.
- Yleinen työllisyystilanne on parantunut Pohjanmaalla, mutta yli 55 vuotiaiden pitkäaikaistyöttömyys kasvanut. Työvoiman saatavuuteen liittyvät ongelmat ovat kasvamassa.
- Työ- tai virkasuhteessa oleville työikäisille on järjestetty myös työterveyspalvelut joko kuntien järjestäminä palveluina tai työntajien yksityisiltä palveluntuottajilta ostamina palveluina.
- Tuki- ja liikuntaelinongelmat ovat yleisin syy alkaville yli 10 päivää kestäville sairauslomille. Työkyvyn ylläpitäminen ja työssäjaksamisen varmistaminen yhteen sovitetuilla kuntoutuksen ja sosiaali- ja terveyskeskuspalvelujen tuella ovat edellytyksenä hyvinvointialueen taloudellisen kantokyvyn ylläpitämiselle ja varmistamiselle.

Lägesbilden för personer i arbetsför ålder i Österbotten 2021

- Tillgången till service för personer med funktionsnedsättning varierar i samkommunens område. I servicen som erbjuds av samkommunerna för specialomsorgsdistrikten används olika metoder för att bedöma kundens funktionsförmåga.
- Servicebehoven för personer i arbetsför ålder kan uppstå till följd av plötsliga krissituationer (t.ex. arbetslöshet, separation, allvarligt insjuknande, får en funktionsnedsättning) eller till följd av missbruk, andra beroendeproblem eller psykisk ohälsa.
- Behovet av behandling av psykisk ohälsa, missbruk och beroende har vuxit. I takt med att dessa problem ökar gör även de ekonomiska problemen och problemen med att hantera vardagen det. Mängden vuxna med multiproblem har också ökat.
- Inom psykiatrin är antalet läkare i tjänsteförhållande för litet, vilket också påverkar utvecklingen av mentalvårdsservicen för personer i arbetsför ålder, kontinuiteten i servicen och vården och även själva servicesystemet som helhet.

Työikäisten tilannekuva Pohjanmaalla 2021

- Vammaispalveluiden saatavuus vaihtelee hyvinvointi-kuntayhtymän alueella. Erytishuoltopiirin kuntayhtymien palveluissa käytetään erilaista asiakkaan toimintakyvyn arvioinnin menetelmiä.
- Työikäisillä palvelutarpeet voivat liittyvät äkillisiin kriisitilanteisiin (esim. työttömyys, parisuhde-erot, vakava sairastuminen, vammautuminen) tai on päihteiden ongelmakäyttöä, muita riippuvuusongelmia sekä mielenterveyteen liittyviä ongelmia
- Mielenterveys-, päihde- ja riippuvuushoitojen tarve on kasvanut. Näiden ongelmien myötä kasvavat myös taloudelliset ja arjenhallinnanongelmat. Aikuisväestön moniongelmaisuus on myös kasvanut.
- Psykiatrisen palveluissa virkasuhteisten erikoislääkärien määrä on riittämätön, mikä vaikuttaa myös työikäisten mielenterveyspalvelujen kehittämiseen, palvelun ja hoidon jatkuvuuteen ja itse palvelujärjestelmän kokonaisuutena.

Servicebehov och service för personer i arbetsför ålder – mål för år 2025

Behov

Mål

Samlad social- och hälsovård

Rådgivning och handledning med låg tröskel

Kamratstöd, erfarenhetsexperter och föreningars tjänster i kund- och patientarbetet

Enkelt att få social- och hälsocentraltjänster samt sjukhustjänster. Samordnade servicekedjor och servicestigar

Utveckling av digitala servicekanaler (t.ex. Omaolo och Kykyviisari)
Mentalvårds- och missbruksservice: rådgivning och handledning i basservicen, mångsektoriell servicehandledning
Vi stärker rådgivningen och handledningen inom främjande av hälsa och välfärd

Enkelt tillträde till servicen med ett mottagningsbesök, stärka serviceintegrationen: samordnade servicekedjor.
Implementering av en gemensam kund- och serviceplan.
Arbetsfördelningen mellan professionella utvecklas och verksamhetsmodeller för flera konsultationer inom basservicen.

Främjande av arbets- och funktionsförmågan och rehabilitering

Missbruks- och beroendeproblem hos unga

Mångsektoriell bedömning och stöd av arbets- och funktionsförmågan och rehabiliteringsbehovet

Mångformig boendeservice som stöder rehabiliteringen

Specialtjänster för personer med funktionsnedsättning

Arbetsmetoder för ingripande i missbruks- och beroendeproblem hos unga.
Gemensam tvärssektoriell verksamhetsmodell (projektet Työote och programmet för arbetsförmåga).
Systematisk uppföljning med gemensamma bedömningsmetoder och mätare.

För klienter som rehabiliterar sig inom mentalvården och missbruksservice: intensiv rehabiliteringsenhet, serviceenhet för krävande rehabilitering, Pixne-kliniken

Överföring av specialomsorgens samkommuners service till välfärdsområdet
Gemensam metod för bedömning och mätning av arbetsförmåga (t.ex. ICF-referensram)

Identifiera de kunder som är i behov av många tjänster

Ingripande i utsatthet som sträcker sig flera generationer tillbaka.

Identifiera servicebehovet hos multipelsjuka personer

Utveckling av uppsökande metoder inom det sociala arbetet för vuxna och det ekonomiska sociala arbetet.

Producera information som grund för beslutsfattandet

Utveckla påverkningsindikatorerna och metoderna för hur informationen produceras

Strukturellt socialt arbete, social rapportering
Möjliggöra praktikforskning, delta i Statlig forskningsfinansierings (VTR) forskningsprojekt

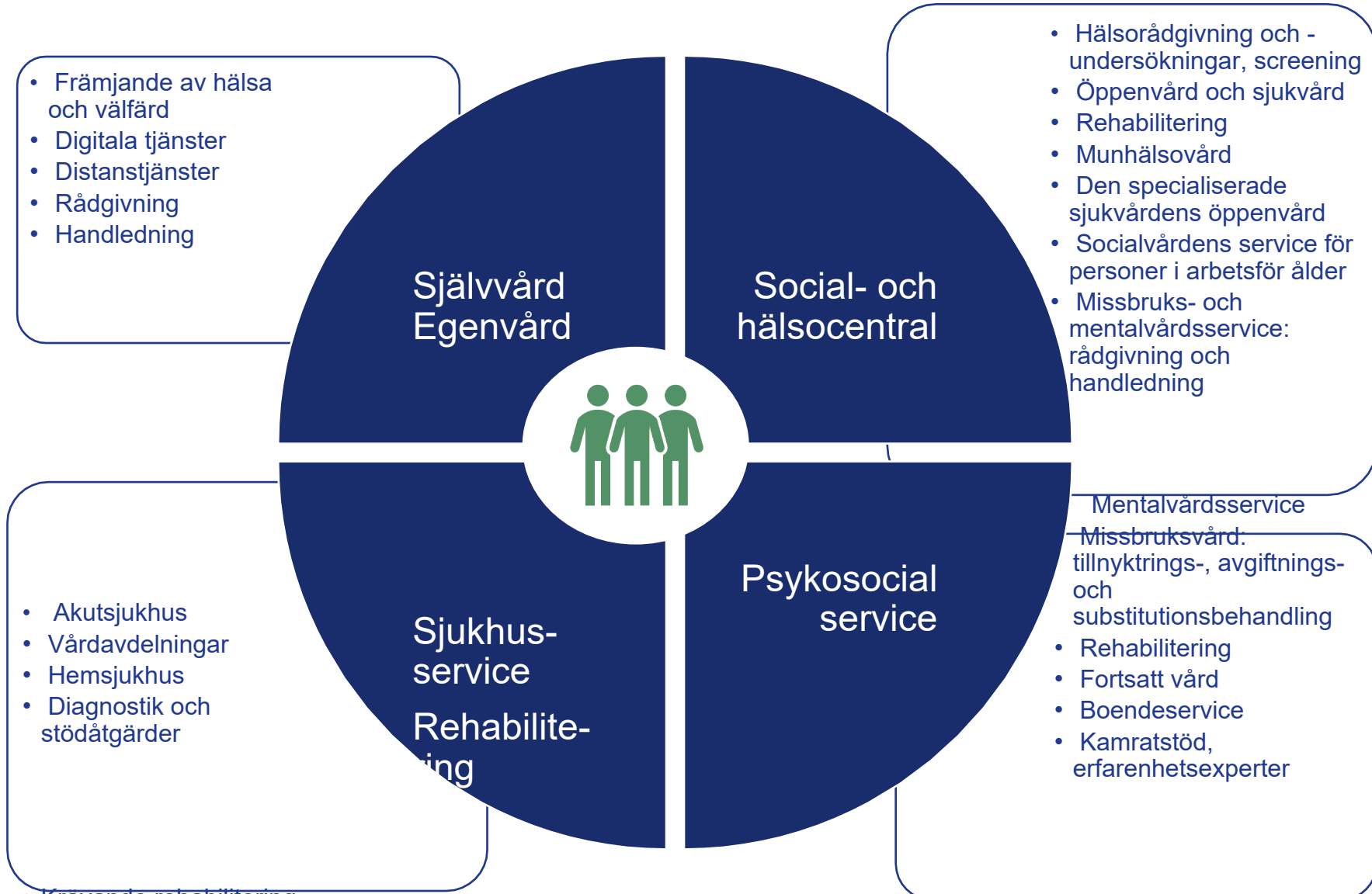

Työikäisten palvelutarpeet ja palvelut – tavoitteet vuodelle 2025

Tarve	Tavoitteet
Yhdistetty sosiaali- ja terveydenhuolto Matalankynnyksen neuvonta ja ohjaus Vertaistuen, kokemustoimijuuden ja järjestöjen palvelujen käyttö asiakas- ja potilastyössä Sujuva pääsy sosiaali- ja terveyskeskus- sekä sairaalapalveluihin Yhteen sovitettua palveluketjua ja -polkuja	Digitaalisten palvelukanavien kehittäminen (esim. Omaolo ja Kykyviisari) MiePÄ neuvonta ja ohjaus peruspalveluissa, monialainen palveluohjaus Vahvistetaan ehkäisevää yhteistä edistävää neuvontaa ja ohjausta Palveluun esteetön pääsy yhdellä vastaanotolla, palveluintegraation vahvistaminen: yhteen sovitettua palveluketjua, Yhteinen asiakas- ja palvelusuunnitelma käyttöön Ammattilaisten työnjaon kehittäminen ja toimintamallit konsultaation lisäämiseen peruspalveluissa
Työ- ja toimintakyvyn ja kuntoutumisen edistäminen Nuorten päihde- ja riippuvuusongelmat Työ- ja toimintakyvyn ja kuntoutuksen tarpeen monialainen arviointi ja tukeminen Kuntoutumista tukevat monimuotoiset asumispalvelut Kehitysvammaisten henkilöiden erityispalvelujen järjestäminen	Nuorten päihde- ja riippuvuusongelmiin puuttumisen työmenetelmät Yhtenäinen monialainen toimintamalli (Työote ja Työkyky hankkeet) Systemaattinen seuranta yhtenäisillä arviointimenetelmillä ja mittareilla MiePä-kuntoutujien intensiivinen kuntoutusyksikkö, vaativan kuntoutuksen palveluyksikkö, Pixne-klinikka Erityishuollon kuntayhtymien erityispalvelujen siirto hyvinvointialueelle Toimintakyvyn arviointiin yhteinen toimintakyvyn arvioinnin ja mittaamisen menetelmä (Esim. ICF viitekehys)
Paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden tunnistaminen Ylisukupolvisen huono-osaisuuteen puuttuminen Monisairaiden henkilöiden palvelutarpeiden tunnistaminen	Etsivät (aikuissosiaali)työn ja taloussosiaalityön menetelmien kehittäminen
Tiedontuottaminen päätöksenteon pohjaksi Vaikuttavuusindikaattorien ja tiedontuotannon menetelmien kehittäminen	Rakenteellinen sosiaalityö, sosiaalinen raportointi Käytäntötutkimuksen mahdollistaminen, VTR tutkimushankkeisiin osallistuminen

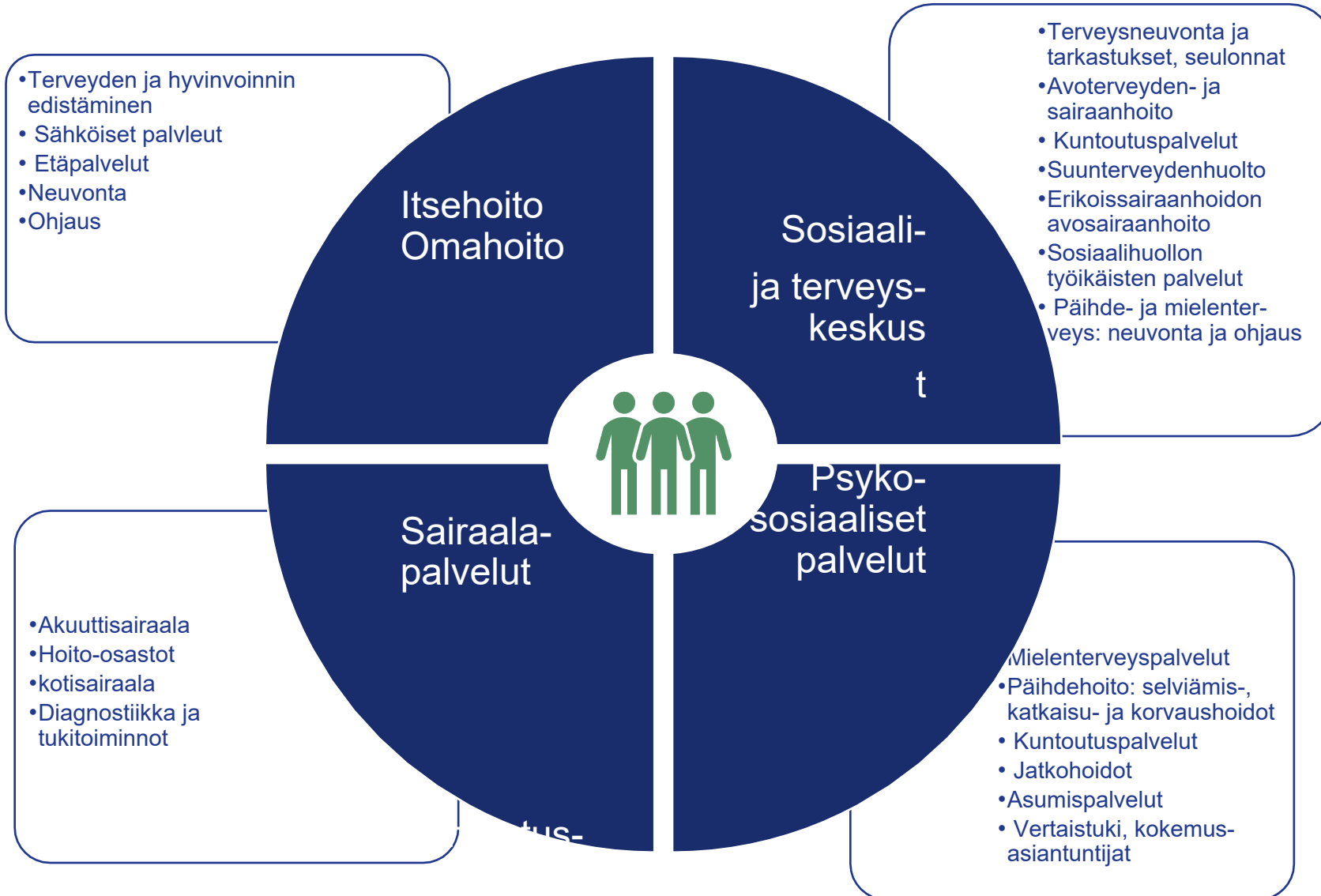

Servicestruktur: personer i arbetsför ålder

Palvelurakenne: työikäiset

Kohtaamispaikat, kuntien työllistämispalvelut, KELA, ELY ja TE-palvelut

Äldre personer Ikäihmiset

De äldres (75+) funktionsförmåga och välmående – lägesbild

Nivån är högre än i resten av landet

- 52,3 % upplever att livskvaliteten är god (EuroHIS-8)
- 9,8 % upplever betydande psykisk belastning
- 51,3 % upplever att hälsan är på medelnivå eller sämre
- 12,5 % känner sig ensamma
- 7,6 % får inte tillräckligt med hjälp
- 15,8 % överkonsumerar alkohol (Audit-C)
- 5,4 % röker dagligen (65 år fyllda)

Nivån är lägre än i resten av landet

- 33,6 % rör inte på sig på fritiden
- 28,8 % upplever att det är mycket tungt att gå 500 meter
- 11,4 % upplever att de har stora svårigheter med att ta hand om sig själv
- 21,6 % är överviktiga (BMI 30 eller över, 65+)
- 0,7 % har höftfrakturer (65+)

Ikäihmisten (75+) toimintakyky ja hyvinvointi – tilannekuva

Taso on parempi koko maahan verrattuna

- 52,3 % tuntee elämänlaatunsa (EuroHIS-8) hyväksi
- 9,8 % tuntee merkittävää psyykkistä kuormittuneisuutta
- 51,3 % kokee terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi
- 12,5 % tuntee itsensä yksinäiseksi
- 7,6 % saa apua riittämättömästi
- 15,8 % käyttää alkoholia liikaa (Audit-C)
- 5,4 % tupakoi päivittäin (65 vuotta täyttäneet)

Taso on huonompi koko maahan verrattuna

- 33,6 % ei harrasta vapaa-ajalla liikuntaa
- 28,8 % kokee, että heillä on suuria vaikeuksia 500 metrin matkan kävelemisessä
- 11,4 % kokee, että heillä on itsestä huolehtimisessa vähintään suuria vaikeuksia
- 21,6 % on ylipainoisia (BMI 30 tai yli, 65+)
- Lonkkamurtumia on 0,7%:lla (65+)

De äldres (75+) servicestruktur – lägesbild

Stöd för att bo hemma

- 91,3 % (75+), 87,7 % (80+) och 81,5 % (85+) bor hemma.
- (Färre än i hela landet).
- Andelen enpersonshushåll är 52,7 %.
- Under ett år har 19 % (75+) fått stödttjänster som bekostas av kommunen
- Under ett år har andelen personer som fått vård med stöd av närståendevård varit 2,9 % (65+), 4,8 % (75+), 5,8 % (80+) och 6,5 % (85+).

Omsorg dygnet runt

- 31.12 bodde 8 % (75+), 11,3 % (80+) och 17 % (85+) på serviceboende med heldygnsoomsorg (fler än i hela landet).
- 31.12 var 0,5 % (75+), 0,7 % (80+) och 1,1 % (85+) på äldreboenden (fler än i hela landet).

Ikäihmisten (75+) palvelurakenne – tilannekuva

Kotona asumisen tuki

- Kotona asuu 91,3% (75+), 87,7% (80+) ja 81,5% (85+). (Vähemmän kuin koko maassa).
- Yhden hengen asuntokuntia on 52,7%.
- Kunnan kustantamia tukipalveluja vuoden aikana on saanut 19% (75+)
- Vuoden aikana on omaishoidon tuen hoidettavia ollut 2,9% (65+), 4,8% (75+), 5,8% (80+) ja 6,5% (85+).

Ympäri vuorokautinen hoiva

- 31.12. on ikääntyneiden tehostetussa palveluasumisessa ollut 8% (75+), 11,3% (80+) ja 17% (85+). (Enemmän kuin koko maassa)
- 31.12 on vanhainkodeissa ollut 0,5% (75+), 0,7% (80+) ja 1,1% (85+). (enemmän kuin koko maassa)

De äldres (75+) servicestruktur – lägesbild

Kvalitetsnivån enligt RAI (2020)

- Bland klienter som får hemvård och omsorg dygnet runt är kognitionen och den fysiska funktionen (ADL) något bättre än för motsvarande klienter i landet.
- Varannan av hemvårdens klienter (52 %) har över nio läkemedel i användning (fler än i hela landet).
- Bland klienterna som får omsorg dygnet runt har 9 % trycksår (fler än i hela landet).

Kostnader*

- Nettobrukskostnaderna (euro/75 år fylld) för äldres hemvård och omsorg dygnet runt är på stigande och är högre i jämförelse med hela landet.

Ikäihmisten koti- ja ympärivuorokautisen hoivan laatu – tilannekuva

Laatutaso RAI:lla mitattuna (2020)

- Kotihoidon ja ympärivuorokautisen hoivan asiakkaiden kognitio ja fyysinen suoriutuminen (ADL) on hieman parempi verrattuna vastaaviin asiakkaisiin koko maassa
- Joka toisella kotihoidon asiakkaalla (52%) on yli 9 lääkettä. (enemmän kuin koko maassa)
- Ympärivuorokautisen hoivan asiakkailla on 9 %:lla painehaavoja (enemmän kuin koko maassa)

Kustannukset*

- Ikääntyneiden kotihoidon ja ympärivuorokautisen hoivan nettokäyttökustannukset (euro/75 vuotta täyttäneet) ovat nousussa ja korkeammat koko maahan verrattuna

Servicebehov och service för äldre personer – mål för år 2025

Antalet över 75-åringar som bor hemma ökas stegvis fram till år 2030

- 92 % av över 75-åringarna bor hemma år 2025
- 94 % av över 75-åringarna bor hemma år 2030

75 år fyllda börjar röra på sig mer och förekomsten av övervikt minskar

Styrningen till servicen är jämlik, individuell och baseras på servicekriterierna

- Styrningen till servicen baseras på bedömning av klientens vård-/servicebehov (RAI)
- Servicekriterierna har fastställts (stödttjänster, närståendevård, hemvård och boende)

Servicestruktur/servicenät

- Vi rör oss från den tyngre servicestrukturen till en mer förebyggande servicestruktur
  - Institutionsvård av äldre avslutas före utgången av 2025
  - Ett bredare utbud av förebyggande tjänster har byggts upp (t.ex. hemrehabilitering/distansrehabilitering)
  - Planering av övergångsboende (t.ex. seniorboende) har påbörjats

Ikäihmisten palvelutarpeet ja palvelut – tavoitteet vuodelle 2025

Kotona asuvien yli 75 vuotta täyttäneiden määrää lisätään asteittain vuoteen 2030 mennessä

- 92% yli 75 vuotiaista asuu kotona vuoteen 2025 mennessä
- 94% yli 75 vuotiaista asuu kotona vuoteen 2030 mennessä

75 vuotta täyttäneillä liikkuminen paranee ja ylipaino vähenee

Palveluihin ohjautuminen on tasavertaista, yksilöllistä ja palvelukriteereihin perustuvaa

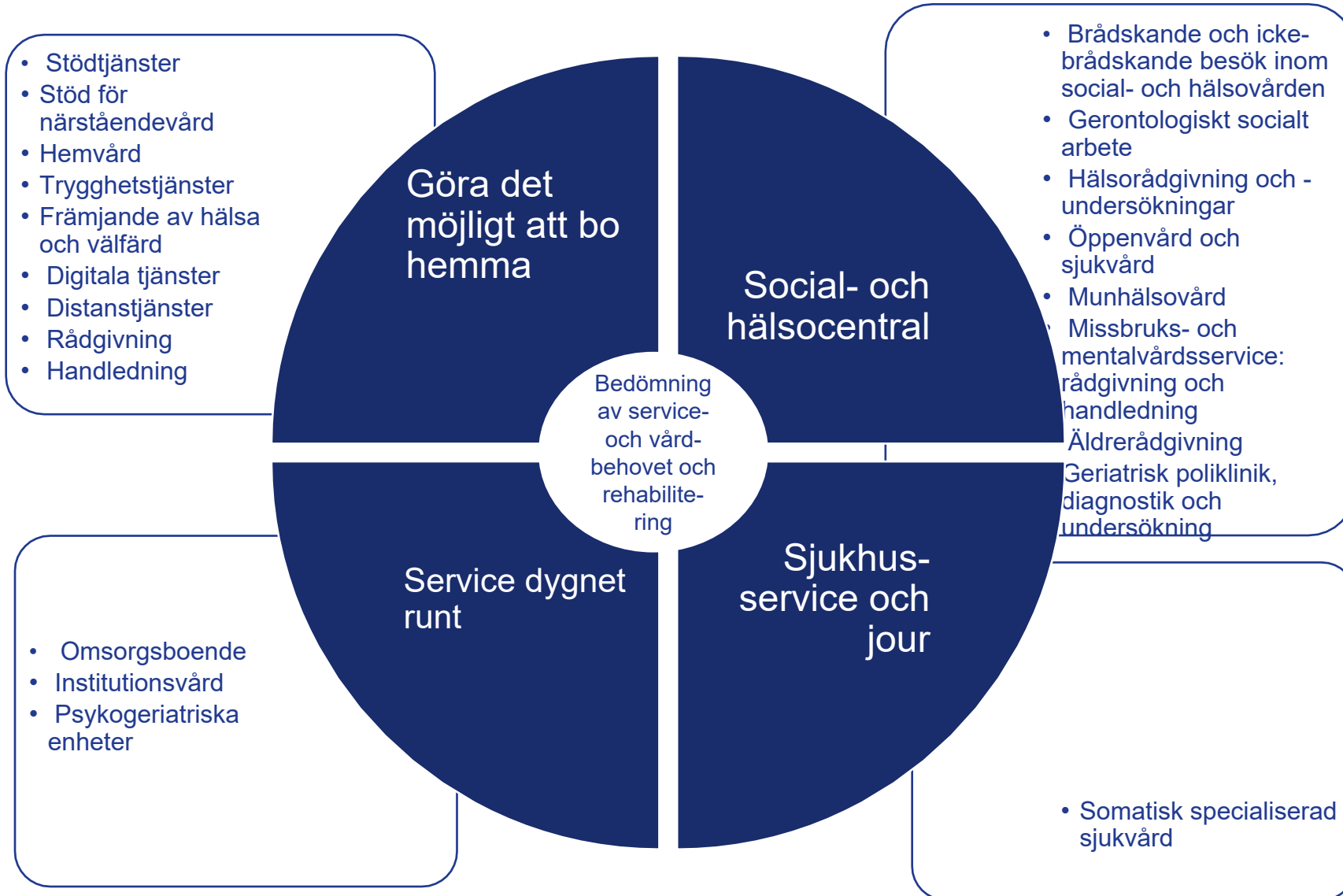
- Palveluihin ohjaus perustuu asiakkaan hoidon/palvelutarpeen arviointiin (RAI)
- Palvelukriteerit on määritelty (tukipalvelut, omaishoito, kotihoito ja asuminen)

Palvelurakenne/palveluverkosto

- Raskaammasta palvelurakenteesta siirrytään ennaltaehkäisevämpään palvelurakenteeseen
  - Ikäihmisten laitoshoido lopetetaan vuoteen 2025 mennessä
  - Laajempi valikoima ennaltaehkäiseviä palvelutuotteita on rakennettu (esim. kotikuntoutus/etäkuntoutus).
  - Suunnittelu välimuotoisista asumismuodosta (esim. senioriasuminen) on aloitettu

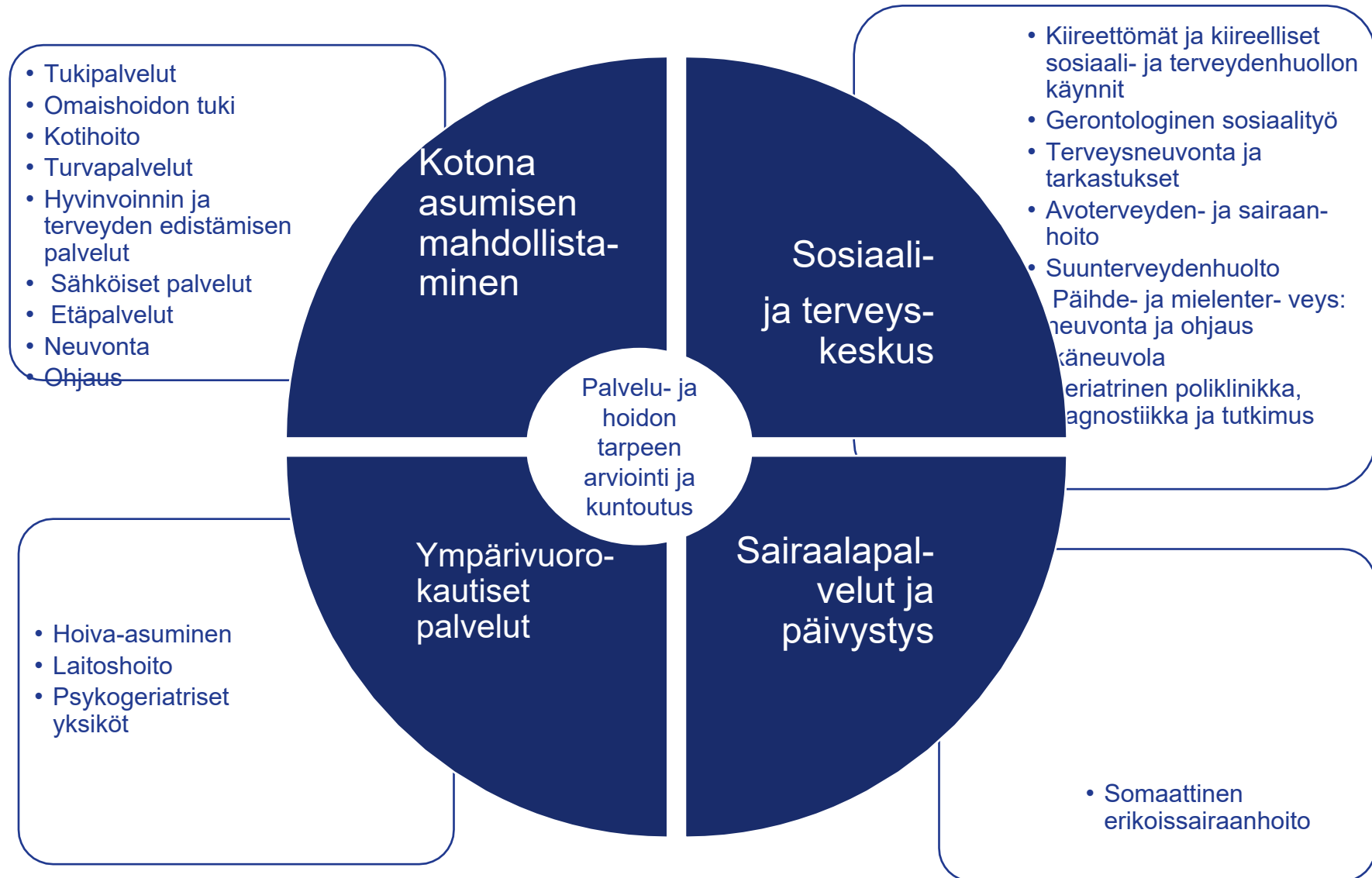
Servicestruktur: äldre personer

Träffpunkter, FPA, digitala tjänster, egenvård, föreningar, tredje sektorn

Palvelurakenne: ikäihmiset

3. Främjandet av välfärd och hälsa

3. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Riktlinjer

- Riktlinjerna framtas i dialog med samarbetsparter, kommuner, statliga myndigheter, organisationer, med mera
  - **Främjande av god hälsa och sunda levnadsvanor**
  - **Främjande av mental hälsa och förebyggande av rusmedels-missbruk**
  - **Främjande och upprätthållande av funktionsförmåga**
  - **Delaktighet samt främjande av trygghet**
- Finansieringen för främjandet av hälsa och välfärds styrs av särskilda indikatorer som därför beaktas särskilt i uppställandet av målen
- De åtgärdshelheter som genomför riktlinjerna preciseras i välfärdsplan och –berättelse; plan för barn, unga och familjer, plan för arbetsföra och plan för äldrebefolkningen
- **I planerna anges särskilt de åtgärder som är gemensamma med kommunerna**

Suuntaviivat

- Suuntaviivat on työstetty dialogissa yhteistyötahojemme kanssa, kunnat, valtion viranomaiset, järjestöt, jne.
  - **Terveyden ja terveellisten elintapojen edistäminen**
  - **Mielenterveyden edistäminen ja päihteiden väärinkäytön ennaltaehkäisy**
  - **Toimintakyvyn edistäminen ja ylläpitäminen**
  - **Osallisuus ja turvallisuuden edistäminen**
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rahoitusta ohjaavat tietyt indikaattorit, jotka erityisesti otetaan huomioon tavoitteiden asettelussa
- Toimenpidekokonaisuudet suuntaviivojen täsmentämiseksi määritellään hyvinvointisuunnitelmassa ja –kertomuksessa, lasten, nuorten ja perheiden suunnitelmassa, työikäisten suunnitelmassa ja ikäihmisten suunnitelmassa
- **Suunnitelmissa täsmennetään erityisesti toimenpiteet jotka ovat yhteiset kuntien kanssa**

Mål och mätare: processer

Kompletteras då statistik publiceras

	Mål 2025	Hela landet	Österbotten
Utredning av behovet hos de som uteblir från barnrådgivningens 4-års hälsoundersökning	Ökar	-	-
Utredning av behovet hos de som uteblir från åttondeklassisternas hälsoundersökning	Ökar	-	-
Skolkuratorns arbetsinsats per vecka delat på 100 elever (2019)	Lagstadgad personal-dimensionering	76	81
Skolpsykologens arbetsinsats per vecka delat på 100 elever (2019)	Lagstadgad personal-dimensionering	49	33
Vaccinationstäckningen mot mässling, röda hund och påssjuka (MPR, dos 1) hos barn	Ökar	93,2	92,0
Förverkligande av mini-interventioner vid missbruk av alkohol eller då det föreligger risk för missbruk	Ökar	-	-
Livsstilsrådgivning för de som löper risk att få typ 2-diabetes i enlighet med rekommendationerna från God medicinsk praxis	Ökar	-	-
Förverkligade hälsoundersökningar av arbetslösa 1 gång per år i förhållande till den totala mängden arbetslösa	Ökar	2,7	1,4

Tavoitteet ja mittarit: prosessit

Täydennetään, kun tilasto julkaistaan

	Tavoite 2025	Koko maa	Pohjanmaan hya
Lastenneuvolan 4-vuotiaiden terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen	Nousee	-	-
Kouluterveydenhuollon 8.-luokkalaisten terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen	Nousee	-	-
Koulukuraattorin työpanoksen määrä viikossa jaettuna 100 oppilaalla (2019)	Lakisääteinen henkilöstömitoitus	76	81
Koulupsykologin työpanoksen määrä viikossa jaettuna 100 oppilaalla (2019)	Lakisääteinen henkilöstömitoitus	49	33
Lasten tuhkarokko-vihurirokko-sikotauti (MPR) -rokotuskattavuus	Nousee	93,2	92,0
Alkoholinkäytön mini-intervention toteutuminen, kun juomiseen liittyy haitta tai haittariski	Nousee	-	-
Elintapaneuvonnan toteutuminen tyypin 2 diabetesriskissä oleville Käypä hoito -suosituksen mukaisesti	Nousee	-	-
Työttömien toteutuneiden terveystarkastusten 1krt/v osuus suhteessa työttömien kokonaismäärään	Nousee	2,7	1,4

Mål och mätare: resultat

	Mål 2025	Hela landet	Österbotten
Mindre fysisk träning än en timme i veckan, som % av alla elever i yrkesskolans första och andra år	Minskar	43	52,4
Förekomst av övervikt (%) hos 7–12-åringar	Minskar	22,9	25
Andelen personer (%) som motionerar för lite enligt rekommendationen om hälsomotion, 65 år och äldre	Minskar	65,9	79
Andelen feta personer (kroppsmasseindex BMI $\geq$ 30 kg/m ²) (%), 65 år och äldre	Minskar	20,9	21,6
Andelen personer som känner sig lyckliga (%), 75 år och äldre	Ökar	49,8	44,4
Stora svårigheter att gå 500 meter (%), 75 år och äldre	Minskar	28,6	28,8
Vårdperioder på sjukhus och/eller patienter som vårdats på sjukhus till följd av skador och förgiftning*	Minskar	104,7	120,4
Höftfrakturer hos 65 år fyllda, % av jämnåriga befolkningen*	Minskar	0,6	0,7
18–24-åringar som inte är i arbetslivet, studerar eller gör värnplikt, % av hela åldersklassen*	Minskar	16,1	11,5 (2019)
25–64-åringar som fått långvarigt utkomststöd, % av åldersklassen*	Minskar	2,8	1,5
18–34-åringar som beviljats sjukpension på grund av psykiska störningar (bortsett från organiskt psykosyndrom och intellektuell funktionsnedsättning), % av resten av befolkningen i samma ålder*	Minskar	-	0,7

Tavoitteet ja mittarit: tulokset*

	Tavoite 2025	Koko maa tai keskiarvo**	Pohjanmaa
Liikkuu vähemmän kuin tunnin viikossa , % ammattikoulujen oppilaista, ensimmäinen ja toinen vuosi	Vähenee	43	52,4
Ylipainon yleisyys (%) 7–12-vuotiailla	Vähenee	22,9	25
65 vuotta täyttäneet, jotka eivät ei liiku tarpeeksi terveystoiminnan suositusten mukaisesti, % 65 vuotta täyttäneistä	Vähenee	65,9	79
Lihavuuden osuus (BMI $\geq$ 30 kg/m ²) (%), 65 +	Vähenee	20,9	21,6
Tuntevat itsensä onnellisiksi (%), 75 +	Nousee	49,8	44,4
Suuria vaikeuksia kävellä 500 metriä (%), 75 +	Vähenee	28,6	28,8
Vammojen ja myrkytysten hoidosta aiheutuvat sairaalahoitajaksot ja/tai sairaalassa hoidetut potilaat*	Vähenee	104,7	120,4
Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavanikäisestä väestöstä*	Vähenee	0,6	0,7
Ei työssä, koulutuksessa eikä asevelvollisuutta suorittamassa olevat 18–24-vuotiaat, % ikäluokasta*	Vähenee	16,1	11,5 (2019)
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, % ikäluokasta*	Vähenee	2,8	1,5
Mielenterveyshäiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 18–34-vuotiaat (pois lukien elimelliset aivo-oireyhtymät ja älyllinen kehitysvammaisuus), % vastaavanikäisestä väestöstä*	Vähenee	-	0,7

Främjande av god hälsa och sunda levnadsvanor

I Österbotten vill vi att så många som möjligt ska nå sin fulla potential och bidra till samhällets utveckling

Gemensam vision

Aktörer:

-företagshälsovården, tredje sektorn, social- och hälsovårdsservice, kommuner

Nätverk:

-skolhälsovården, regionala ledningsgrupper för barn och unga, TYP-ledningsgrupper,

Myndigheter:

-kommuner, välfärdsområdet, THL, STM, RFV

Nationella program

Hyvinvointia ravinnosta ja liikunnasta – nationellt program för att förebygga fetma, nationella kostrekommendationer, nationella omfattande hälsogranskningar inom munhälsan för barn och unga,
Det nationella åldersprogrammet fram till 2030

Åtgärdshelheter (tas ur höstens workshopar):

Barn, unga familjer

1. Erbjud alla barn möjlighet till en hobby-lågtröskel, kostnadsfri (Finlandsmodellen)
2. Utveckla gemensamma handligsmodeller för förebyggande åtgärder inom munhälsan
3. Utveckla gemensamma handligsmodeller som främjar sunda kost- och motionsvanor hos barn, unga och familjer

Personer i arbetsför ålder

1. Utveckla en regional verksamhets- och handlingsmodell för livsstilsrådgivning
2. Utveckla samarbete mellan olika aktörer som stöder hälsa och välmående (välfärdsområdet, kommun, tredje sektorn, företag)
3. Utveckla och erbjuda ett välkomst- och informationspaket om hur en god grundhälsa upprätthålls och hur befrämja välmåendet

Äldrepersoner

1. Systematiska och jämlika hälso- och välfärdsfrämjande hembesök
2. En verksamhetsmodell för livsstilsrådgivningstjänster för äldre utvecklas
3. Seniorcenterverksamhet utvidgas i regionen (jfr familjecentermodell)

Terveyden ja terveellisten elintapojen edistäminen

Pohjanmaalla haluamme, että jokainen saavuttaa oman täyden potentiaalinsa ja myötävaikuttaa yhteiskunnan kehittämiseen

Yhteinen tahtotila

Toimijat:

- työterveyshuolto, kolmas sektori, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, kunnat

Verkostot:

-kouluterveydenhuolto, alueelliset lasten ja nuorten johtoryhmät, TYP-johtoryhmät

Viranomaiset

-kunnat, hyvinvointialue, THL, SHM, AVI

Kansalliset ohjelmat: Hyvinvointia ravinnosta ja liikunnasta - Kansallinen lihavuusohjelma, kansalliset ravitsemussuositukset, kansalliset, laajat terveystarkastukset lapsille ja nuorille suunterveydenhuollossa, Kansallinen ikäohjelma vuoteen 2030

Toimenpidekokonaisuudet (syksyn workshopeista):

Lapset, nuoret, perheet

1. Tarjotaan kaikille lapsille harrastus – matala kynnyks, maksuton (Suomen malli)
2. Kehitetään yhteisiä ennaltaehkäiseviä toimintamalleja suunterveydenhuollossa
3. Kehitetään yhteisiä, terveellisiä ravitsemus- ja liikkumistapoja edistäviä toimintamalleja lapsille, nuorille ja perheille

Työikäiset

1. Kehitetään alueellinen toiminta- ja elintapaneuvontamalli työikäisille
2. "Sykäys hyvään oloon", kehitetään eri hyvinvointia ja terveyttä edistävien toimijoiden yhteistyötä (hyvinvointialue, kunta, kolmas sektori, yritykset)
3. Kehitetään ja tarjotaan tietopaketti hyvän perusterveyden säilyttämiseksi ja hyvinvoinnin edistämiseksi

Ikäihmiset

1. Systemaattiset ja yhdenvertaiset hyvinvointia ja terveyttä edistävät kotikäynnit
2. Ikäihmisille kehitetään elintapaohjauksen toimintamalli
3. Seniorikeskustoiminta laajennetaan (vrt. perhekeskus)

Främjande av mental hälsa och förebyggande av rusmedelsmissbruk

I Österbotten vill vi att så många som möjligt har god självkänsla, känsla av livskontroll, goda relationer och en meningsfull sysselsättning och fritid

Gemensam vision

Aktörer :
Välfärdsområdet,
Familjecenter, kommuner,
tredje sektorn

Nätverk :
regionala ledningsgrupper för barn och unga, skolhälsovården,
ungdomsstationer,
rusmedelsförebyggande arbetsgrupper

Myndigheter:
Välfärdsområdet, kommuner,
THL, SHM, RFV, polisen

Nationella program: THL – Handlingsplanen för alkohol-, tobak-, drog- och spelprevention, strategi för missbruk och mentalvård
Det nationella åldersprogrammet fram till 2030

Åtgärdshelheter (tas ur höstens workshopar):

Barn, unga familjer

1. Gemensamma handlingsmodeller och planer för det rusmedelsförebyggande arbetet (t.ex. implementering av PEPP i grundskolor och andra stadiet). Tätt samarbete med tredje sektorn.
2. Erbjuda stöd i föräldraskapet under barnets uppväxt genom lågtröskelverksamhet, informationsspridning och nätverkande med tredje sektorn.
3. Stöda barn och ungas psykiska välmående genom att öka deras, vårdnadshavarnas och personalens kunskap om psykisk hälsa/ohälsa och implementera förebyggande handlingsmodeller (se bilaga) i den egna verksamheten samt erbjuda lågtröskelverksamhet i samarbete med tredje sektorn. Utveckla digitala tjänster, en digital servicekatalog

Personer i arbetsför ålder

1. Utveckla uttalade interna servicekedjor (sysselsättningsfrämjande tjänster mellan kommunen, välfärdsområdet, FPA och TE-byrån)
2. Systematisk användning av evidensbaserade verktyg för att kunna identifiera risker i ett tidigt skede (t.e.x.audit, BDI) samt kunskapssökande informationsspridning för att motverka stigmatisering
3. Utveckla det nätbaserade stödet och digitala verktyg för främjande av personers egna mentala hälsa och missbruk (t.ex. Psykporten)

Äldre personer

1. Utbildningar och metodskolningar ordnas för att stärka social- och hälsovårdspersonalens kompetens kring psykisk ohälsa och missbruk
2. Satsning på åtgärder som främjar den psykiska hälsan vid övergången till pensionärstillvaro.
3. Styrningen till hälso- och välfärdsfrämjande tjänster utvecklas (t.ex. sociala och kulturella aktiviteter)

Mielenterveyden edistäminen ja päihteiden väärinkäytön ennaltaehkäisy

Me Pohjanmaalla haluamme, että mahdollisimman monella on hyvä itsetunto, elämänhallinnan tunne, hyvät ihmissuhteet sekä mielekkäältä tuntuva työ ja vapaa-aika.

Yhteinen tahtotila

Toimijat:
Hyvinvointialue,
Perhekeskus, kunnat,
kolmas sektori

Verkostot:
Alueelliset lasten ja nuorten
johtoryhmät, kouluterveydenhuolto,
nuorisoseurat, päihteiden
väärinkäyttöä ennaltaehkäisevät
työryhmät

Viranomaiset:
Hyvinvointialue, kunnat, THL,
STM, AVI, poliisi

Kansalliset ohjelmat: THL-Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma,
päihde- ja mielenterveysstrategia,
Kansallinen ikäohjelma vuoteen 2030

Toimenpidekokonaisuudet (syksyn workshoppeista):

Lapset, nuoret, perheet

1. Yhteiset toimintamallit ja suunnitelmat päihteiden väärinkäyttöä työtä varten (esim. PEPPin käyttöönotto peruskouluissa ja toisen asteen kouluissa). Tiivis yhteistyö kolmannen sektorin kanssa.
2. Tarjota tukea vanhemmuuteen lapsen kasvun aika: matalan kynnyksen toiminta, tiedon levittäminen ja verkostointi kolmannen sektorin kanssa.
3. Tukea lasten ja nuorten psyykkistä hyvinvointia lisäämällä heidän, huoltajien ja henkilöstön osaamista mielenterveydestä sekä käyttöönottamalla omassa toiminnassa ennaltaehkäiseviä toimintamalleja (katso liite) sekä tarjoamalla matalan kynnyksen toimintaa yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa. Kehitetään digitaalisia palveluita, digitaalinen palvelukatalogi.

Työikäiset

1. Kehittää sisäisiä palveluketjuja (työllisyyttä edistävät palvelut kunnan, hyvinvointialueen, Kelan ja TE-toimiston välillä).
2. Systemaattinen näyttöön perustuvien työkalujen käyttäminen riskien tunnistamiseksi (esim. audit, BDI). Tiedon levittäminen lisää osaamista ja ehkäisee stigmatisaatiota.
3. Kehittää verkkoon perustuva tukea ja digitaalisia työkaluja mielenterveyden edistämiseksi ja riippuvuuksien tuessa (esim. Mielenterveysportti)

Ikäihmiset

1. Koulutuksia ja menetelmäkoulutuksia järjestetään vahvistamaan sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön osaamista psyykkisen terveyden ja riippuvuusongelmien palveluissa
2. Panostetaan toimenpiteisiin, jotka tukevat psyykkistä hyvinvointia henkilön siirtyessä eläkkeelle.
3. Kehitetään ohjausta terveyttä ja hyvinvointia edistäviin palveluihin (esim. sosiaaliset ja kulttuuriset toiminnot)

Främjande och upprätthållande av funktionsförmåga

I Österbotten vill vi möjliggöra en god funktionsförmåga och ett aktivt deltagande i samhället för dig under olika skeden av livet

Gemensam vision

Aktörer: välfärdsområdet, kommun, tredje sektorn

Nätverk:
Elevomsorg både regionalt och på skolorna, ungdomsarbetare, ungdomsstationer

Myndigheter: välfärdsområdet, kommun, TE-centralen, polisen, RFV, FPA, barnombudsmannen

Nationella program

Den nationella barnstrategin 2021
Det nationella åldersprogrammet fram till 2030

Åtgärdshelheter (tas ur höstens workshopar):

Barn, unga, familjer

1. Förebygga marginalisering
2. Verksamhetsmodell vid skolfrånvaro
3. Handlingsmodell för studerande som behöver stöd vid överflyttning till andra stadiet

Personer i arbetsför ålder

1. Utveckla servicekedjor s.s. sysselsättningsfrämjande tjänster mellan välfärdsområde, kommun, FPA, TE-byrån och erbjuda samt upprätthålla rehabiliterande arbetsverksamhetsplatser, arbetspraktik och arbetsprövning
2. Hälsoundersökningar och servicebedömning för arbetsföra, arbetslösa och personer utanför arbetslivet
3. Enhetliga instrument i användning som utvärderar funktionsförmågan (fysisk, psykiskt och socialt)

Äldre personer

1. Tjänster som stöder att äldres funktionsförmåga stärks och upprätthålls samordnas bättre mellan olika aktörer
2. Hemrehabiliteringsmodell (innefattar distansrehabilitering)
3. I Österbottens utreds möjligheten att pilotera förebyggande verksamhet genom en SIB-modell

Toimintakyvyn edistäminen ja ylläpitäminen

Me Pohjanmaalla haluamme mahdollistaa sinulle hyvän toimintakyvyn ja aktiivisen osallistumisen elämän eri vaiheissa

Yhteinen tahtotila

Toimijat: hyvinvointialue,
kunta, kolmas sektori

Kansalliset ohjelmat: Kansallinen
lapsistrategia 2021
Kansallinen ikäohjelma vuoteen 2030

Verkostot:
Alueellinen- ja koulukohtainen
oppilashuoltotyö,
nuorisotyöntekijät, nuorisosasemat

Viranomaiset: hyvinvointialue,
kunta, TE-toimisto, poliisi, AVI,
Kela, lapsiasiavaltuutettu

Toimenpidekokonaisuudet (syksyn workshopeista):

Lapset, nuoret, perheet

1. Syrjäytymisen ennaltaehkäisy
2. Toimintamalli koulusta poissaoloon puuttumisessa
3. Toimintamalli opiskelijoille, jotka tarvitsevat tukea toiselle asteelle siirtymisessä

Työikäiset

1. Kehittää palveluketjuja työllisyyttä edistäville palveluille, hyvinvointialue, kunta, Kela, TE-toimisto sekä tarjotaan ja kehitetään kuntouttavaa työtoimintaa, työharjoittelua ja työkokeiluja
2. Terveystarkastukset ja palveluarvioinnit työikäisille, työttömille ja työelämän ulkopuolella oleville
3. Käytetään yhtenäisiä toimintakyvyn arvioinnin välineitä (fyysisen, psyykinen ja sosiaalinen)

Ikäihmiset

1. Ikäihmisten toimintakykyä lisääviä palveluita vahvistetaan ja järjestäminen koordinoidaan paremmin eri toimijoiden yhteistyönä
2. Kotikuntoutusmalli (myös etäpalveluna)
3. Pohjanmaalla selvitetään mahdollisuus pilotoida ennaltaehkäisevää toimintaa SIB-mallin avulla

Delaktighet samt främjande av trygghet

I Österbotten är delaktighet och trygghet en naturlig del av vardagen

Gemensam vision

Aktörer: välfärdsområdet,
kommun, tredje sektorn

Nätverk: Uppsökande
ungdomsarbetare,
studiehandledare, tredje sektorn,
kommunen

Myndigheter:
Välfärdsområdet, kommun, tredje
sektorn, polisen, RIKU, RFV,
medlingsbyrån

Nationella program:
Säkerhetsstrategin som en del av
välfärdsstrategin,
Det nationella åldersprogrammet fram till
2030

Åtgärdshelheter (tas ur höstens workshopar):

Barn, unga familjer

1. Utveckla jämlika lågtröskeltjänster som främjar trygghetskänslan, t.e.x fungerande och mångprofessionell elev- och studerandevård, mobbningsförebyggande arbete. Förebygga våld i familjer och nära relationer.
2. Främja ömsesidig kulturell förståelse
3. Delaktighetsplan- Lyfta fram barn och ungas röst i välfärdsområdet och i kommunerna

Personer i arbetsför ålder

1. Utveckla integrationsbefrämjande samarbetsmodeller
2. Utveckla digitala tjänster för att effektivisera kunddelaktigheten och kundråden. Delaktighetsplan.
3. Ta våld till tals;ge vägledning och utbildning till anställda. Service och expertstöd (t.ex. Marak-handlingsmodell)

Äldrepersoner

1. Åtgärder som stöder äldre i användningen av digitala verktyg och som främjar att teknologiska lösningar görs mer tillgängliga i den äldres vardag
2. Äldrerådets och olika påverkansorgans möjlighet till reell påverkan stärks genom olika åtgärder
3. Trygga och säkra boendemiljöer utvecklas för att främja äldres delaktighet i samhället

Osallisuus ja turvallisuuden edistäminen

Pohjanmaalla osallisuus ja turvallisuus ovat luonnollinen osa arkea

Yhteinen tahtotila

Toimijat: hyvinvointialue,
kunta, kolmas sektori

Verkostot: etsivät
nuorisotyöntekijät, opinto-ohjaaja,
kolmas sektori, kunta

Viranomaiset:
hyvinvointialue, kunta, kolmas
sektori, poliisi, RIKU, AVI,
Sovittelutoimisto

Kansalliset ohjelmat:
Turvallisuusstrategia osana
hyvinvointistrategiaa,
Kansallinen ikäohjelma vuoteen 2030

Toimenpidekokonaisuudet (syksyn workshopeista):

Lapset, nuoret, perheet

1. Kehittää yhdenvertaisia matalan kynnyksen palveluita, jotka edistävät turvallisuuden tunnetta. Esim. toimiva ja moniammatillinen koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, kiusaamista ennaltaehkäisevää työ. Ennaltaehkäistään perheväkivaltaa ja väkivaltaa parisuhteissa.
2. Parantaa eri kulttuurien edustajien välistä ymmärrystä
3. Osallisuussuunnitelma, lasten ja nuorten äänten esille nostaminen hyvinvointialueella ja kunnissa

Työikäiset

1. Kehittää integraatioita edistäviä yhteistyömalleja.
2. Kehittää digitaalisia palveluita asiakasosallisuuden ja asiakasraatitoiminnan tehostamiseksi.
3. Väkivalta puheeksi; ohjausta ja koulutusta henkilökunnalle. Palveluita ja asiantuntijatukea (esim. Marak-toimintamalli)

Ikäihmiset

1. Toimenpiteet, jotka edistävät teknisten ratkaisujen saavutettavuutta ikäihmisen arjessa. Ikäihmisiä tuetaan digitaalisten työkalujen käytössä.
2. Vahvistetaan erilaisin toimenpitein vanhusneuvostojen ja muiden vaikuttamiselinten mahdollisuuksia vaikuttaa.
3. Turvallisia asumisympäristöjä kehitetään lisäämään ikäihmisten osallistumismahdollisuuksia yhteiskunnassa

4. Modellen med flera producenter

4. Monituottajusmalli

Planerade förändringar i produktionsstrukturen

- Större förändringar i produktionsstrukturen utvärderas och justeras minst en gång per mandatperiod och särskilt då behov uppstår
- Årligen görs en utvärdering, efter bokslut och före budget, om mindre förändringar i produktionsstrukturen
- Effekt och kostnadseffektivitet utvärderas och jämförs mellan olika produktionsätt

Suunnitelmalliset muutokset tuotantorakenteessa

- Suuret muutokset tuotantorakenteessa arvioidaan ja tarkistetaan ainakin kerran valtuustokauden aikana ja erityisesti tarpeen vaatiessa
- Vuosittain arvioidaan, tilinpäätöksen jälkeen ja ennen talousarviota, tuotantorakenteen muutoksista
- Arvioidaan vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta eri tuotantotapojen välillä

Mål för att styra modellen med flera producenter

- En verksamhetsmodell för att planera strategiska servicehelheter har definierats och tagits i bruk
- En systematisk produktionssättsanalys används i alla serviceformer
- Upphandlingar förbereds på ett förutseende sätt och genomförs effektivt
- Helheter och metoder för kontroll har tydliggjorts
- Heltäckande metoder för avtalsstyrning och verksamhetsmodeller är i bruk
- En plan för modellen med flera producenter finns som uppdateras
- Välfärdsområdet har en stark roll i att bygga regionala marknader och nätverk och att utveckla serviceinnovationer

Tavoitteet monituottajuuden haltuun ottamiselle

- Toimintamalli strategisten palvelukokonaisuuksien suunnitteluun on määritetty ja käytössä
- Systemaattinen tuotantotapaanalyysi on käytössä kaikissa palveluissa
- Hankintojen valmistelu on ennakoivaa ja toteutus tehokasta
- Valvontakokonaisuus ja valvontamenetelmät on selkiytetty
- Kattavat sopimusohjauksen välineet ja toimintamallit ovat käytössä
- Hyvinvointialueella on vahva rooli alueellisten markkinoiden ja verkostojen rakentamisessa sekä palveluinnovaatioiden kehittämisessä

Mål och mätare

- Främja självbestämmande, valfrihet inom pendlingsområdena och komplettera egen produktion med servicesedel
- Främja självbestämmande och val av hälsostation inom primära hälsovården
- Egen specialistsjukvård används av österbottningarna i högre grad än andra områdens

Tavoitteet ja indikaattorit

- Edistää asiakkaan itsemääräämistä, valinnanvapaus pendelöintialueilla ja oman tuotannon täydentäminen palvelusetelillä
- Edistää itsemääräämistä ja asiakkaiden valinta terveystasemasta perusterveydenhuollossa
- Pohjanmaalaiset käyttävät omaa erikoissairaanhoitoa enenevässä määrin

Indikatorer för modellen med flera producenter Monituottajuuden indikaattorit	Mål 2025 Tavoite	Hela landet 2020 Kokoomaa	Österbottens vfo Pohjanmaan hya	Percentil 30	Median	Percentil 70
Köptjänster i förhållande till helheten Hankitut palvelut verrattuna kokonaisuuteen	35 %		35 %			
Har använt servicesedel för att skaffa hälsotjänster, andel av dem som använt (%) (år 2020) Käyttänyt palveluseteliä terveystasemalujen hankkimiseen, osuus käyttäneistä (%) (v. 2020)	"1,7"	3,70	1,30	1,23	1,70	2,82
Klienters val av hälsostation inom den primära hälsovården, nya klienter / 10 000 invånare (år 2020) Perusterveydenhuollon asiakkaiden terveystasemavalinnat, uudeksi asiakkaaksi tulleet / 10 000 asukasta (v. 2020)	"19,00"	20,70	18,40	3,36	7,30	18,68
Antalet personer som bor i ett sjukvårdsdistrikt och som har fått vård inom ett annat sjukvårdsdistrikt, % av patienter inom den specialiserade sjukvården (år 2020) Sairaanhoitopiirin alueella asuvat, joita hoidettu muun kuin asuinkunnan sairaanhoitopiirin alueella, % erikoissairaanhoidon asiakkaista (v. 2020)	"8,5"	7,40	11,70	6,15	8,45	10,75
Klienter som är bosatta inom ett annat sjukvårdsdistrikt, % av sjukvårdsdistriktets klienter (v. 20xx) Toisen sairaanhoitopiirin alueella asuvat sairaanhoitopiirin asiakkaat, % sairaanhoitopiirin asiakkaista (v. 20xx)	"6,5"	7,4	5,4	5,9	6,2	7,5

Välstånd genom livet. Hyvinvointia läpi elämän.

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Servicestrategins bilagor

Palvelustrategian Liitteet

Versio 10.11.2021

Pia-Maria Sjöström, sektordirektör

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Hur mår Österbotten?

Miten Pohjanmaa voi?

Innehåll

- Allmän statistik, trender och grafer
- Befolkningsstruktur
- Användning av service
- Tillgång till service
- Kostnader, med o utan indexjustering

Sisältö

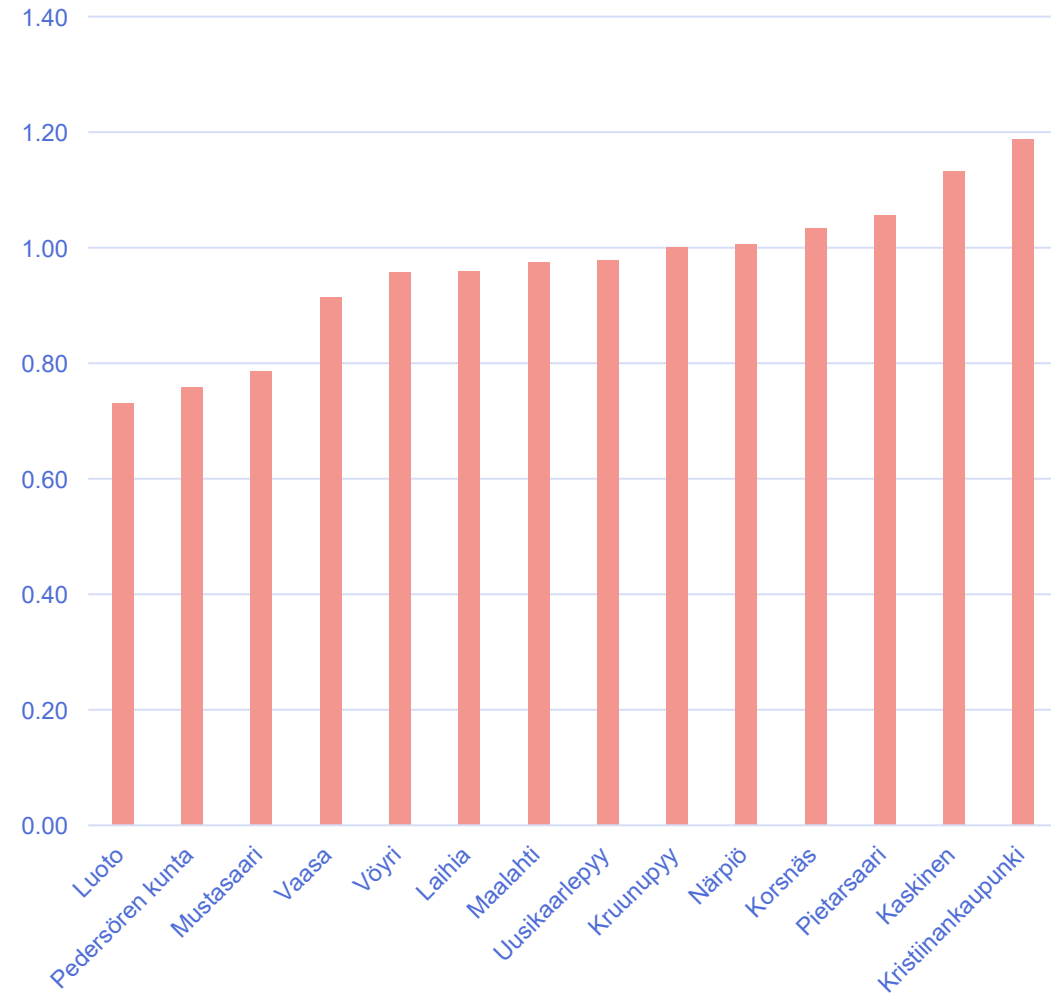
- Yleistä tilastotietoa, kehityssuuntia ja graafeja
- Väestörakenne
- Palveluiden käyttö
- Palveluiden saatavuus
- Kustannukset, indeksitarkistuksin ja ilman

Behovskoefficient Tarvekerroin

- kommunerna har olika behov av servicestruktur p.g.a. åldersstruktur och sjuklighet
- Österbottens behovskoefficient 2019 var 0,93
- Stor variation mellan kommunerna
- Kunnissa erilaiset palvelurakennetarpeita johtuen mm. Ikärakenteesta ja sairastavuudesta
- Pohjanmaan tarvekerroin 2019 oli 0,93
- Kuntien välillä isoa vaihtelua

Behovskoefficient (hela landet = 1,00)
Tarvekerroin (Koko maa = 1,00)

Nettokostnader, euro/ invånare 2019
Nettomenot, euroa/asukas 2019

Kostnadsindex / inv 2019 (hela landet 100)
Kustannuserroin / asukas 2019 (koko maa 100)

Nettokostnader, index ■ behovsjusterade kostnader, index
Nettokustannukset, indeksi ■ Tarvekioidut kustannukset, indeksi

- Landets nettokostnader 2019 var ca 3320 €
- Österbottens nettokostnader 3429 €, index 103
- Behovsjusterade kostnaden fås genom att dela nettokostnaden med behovsindex
- Maan nettokustannukset 2019 olivat n. 3320 €
- Pohjanmaan nettokustannukset 3429 €, indeksi 103
- Tarvekioitu kustannus saadaan kun jaetaan nettokustannus tarvekerroimella

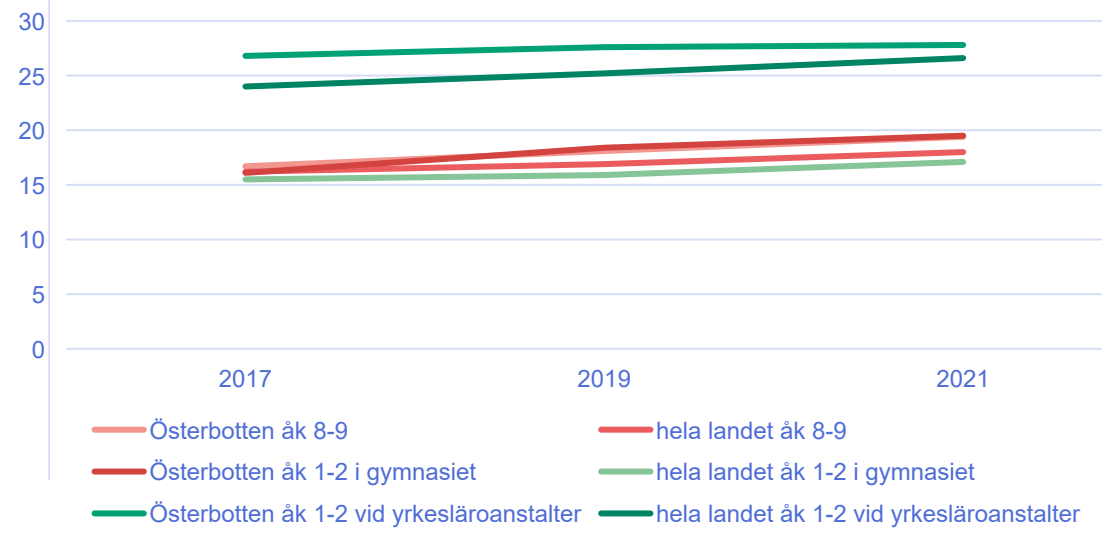
Statistik: barn, unga, familjer Tilastot: lapset, nuoret ja perheet

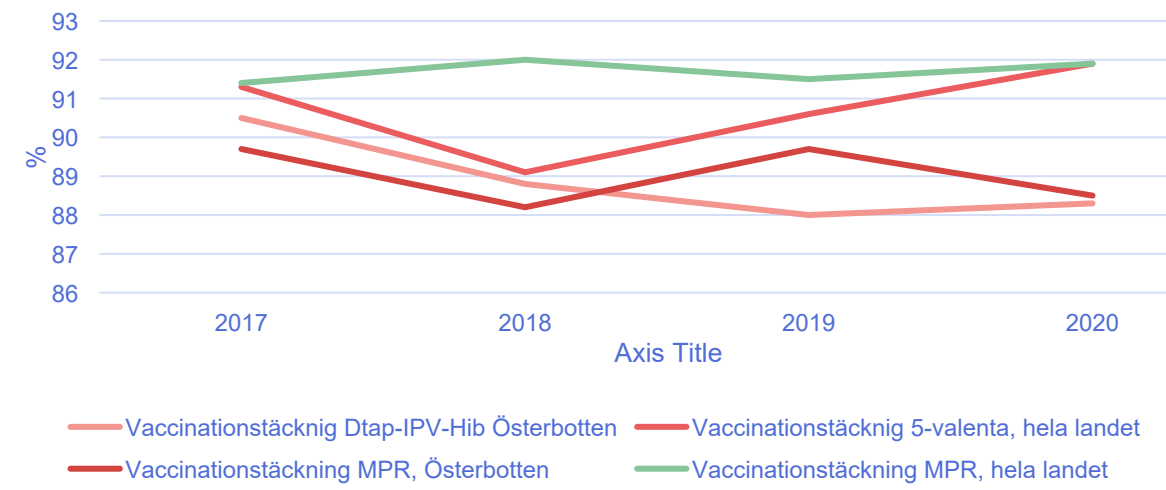
Borstar tänderna mer sällan än två gånger per dag, % Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä, %

Övervikt % Ylipaino %

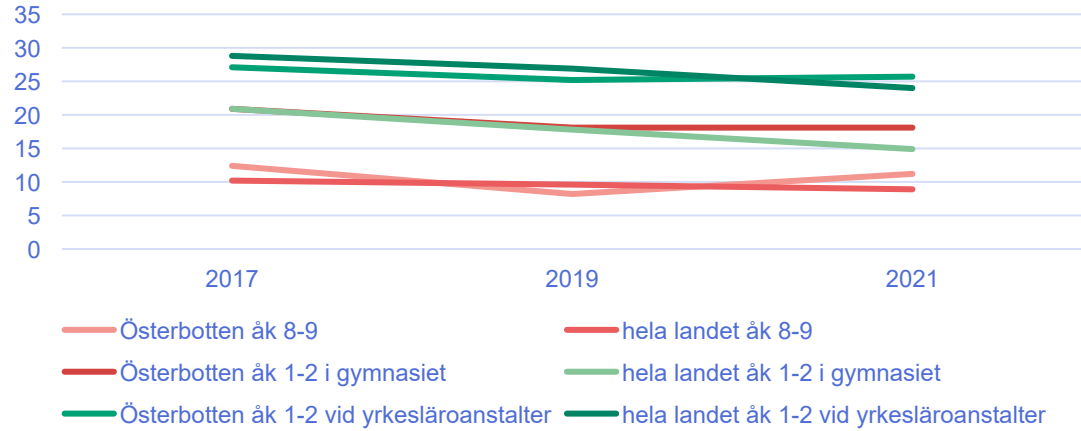
Grundvaccinering Perusrokotukset

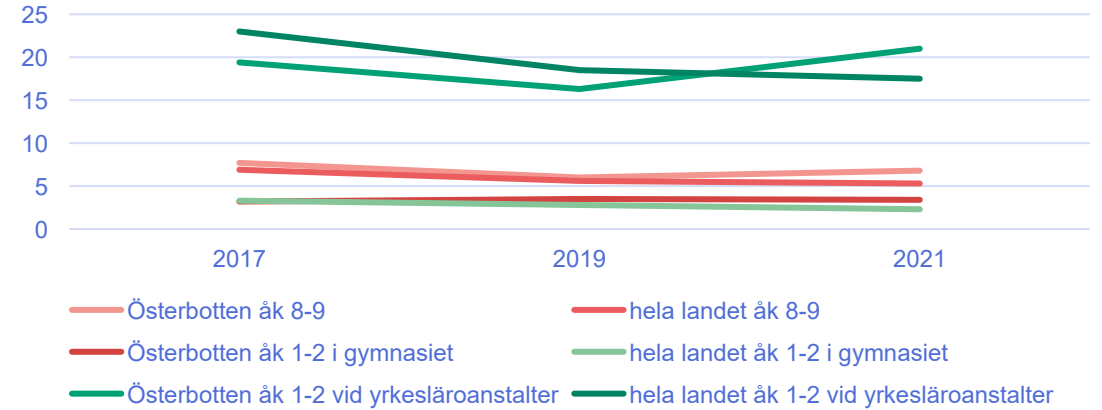

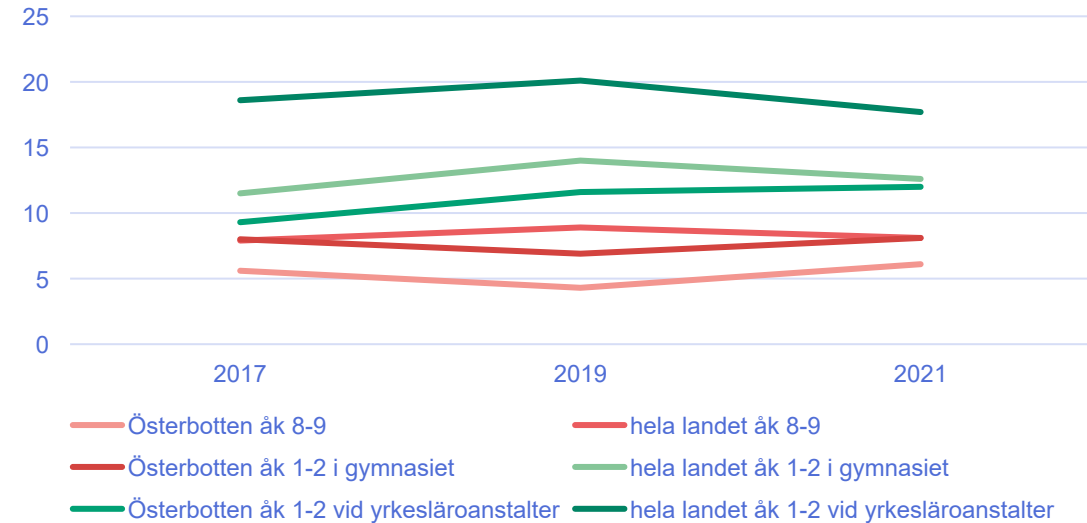
Ordentligt berusad minst 1 gång/mån (%) Tosi humalassa vähintään 1 krt/kk (%)

Använder dagligen tobaksprodukter Käyttää päivittäin tupakkatuotteita

Provat olagliga droger minst en gång % Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, %

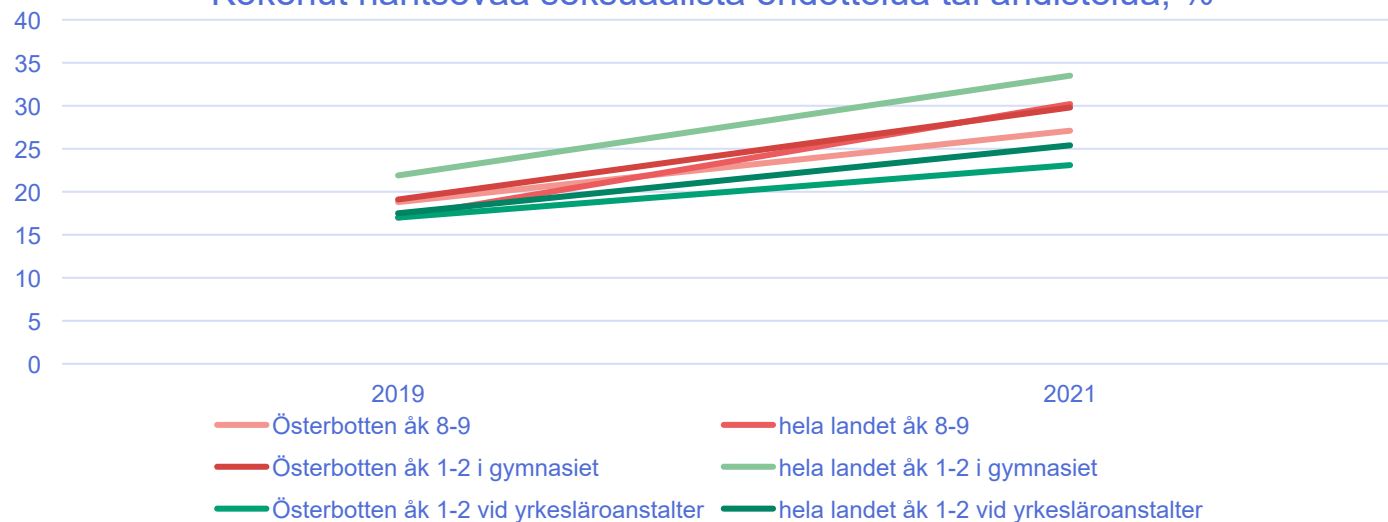

Utsatts för psykiskt våld av föräldrarna under året, % Kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten henkistä väkivaltaa vuoden aikana, %

Upplevt störande sexuella förslag eller ofredande % Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua, %

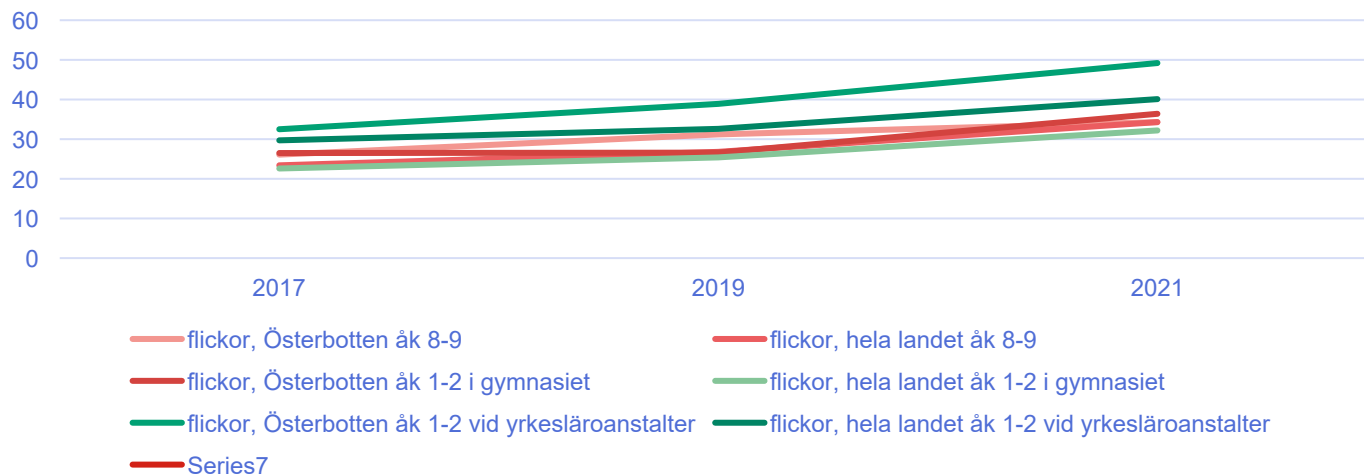

Ca 50% av flickorna har upplevt störande sexuella förslag eller ofredande.

Noin 50 % tyttöistä ovat kokeneet häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua.

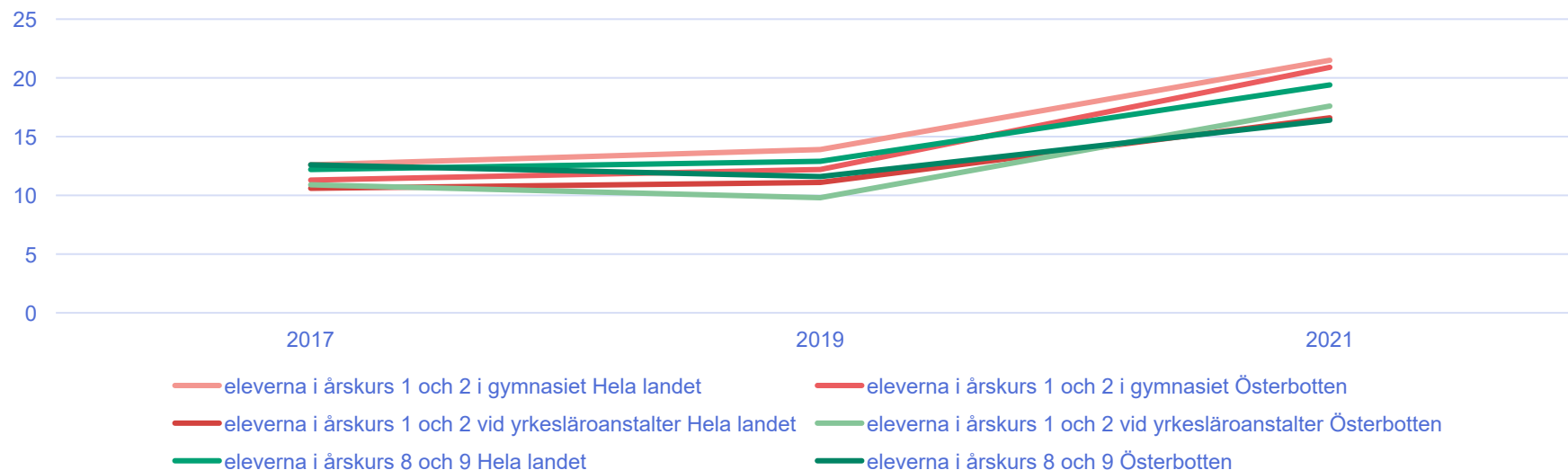
Upplever sitt hälsotillstånd måttligt eller dåligt % Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, %

Ungefär dubbelt fler flickor än pojkar upplever sitt hälsotillstånd som måttligt eller dåligt.

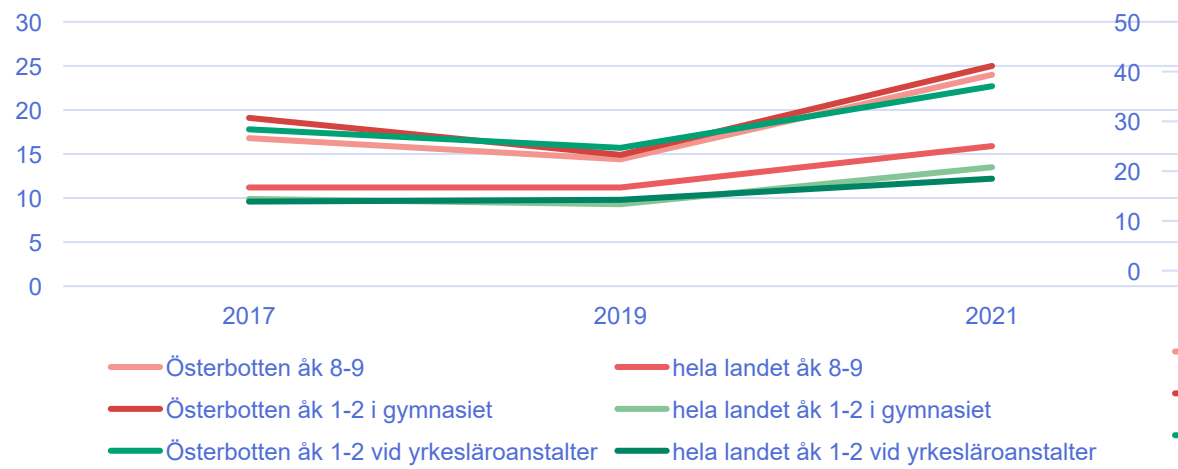
Tytöt kokevat terveydentilansa kohtuulliseksi tai huonoksi kaksi kertaa useammin kuin pojat.

Måttlig eller svår ångest, % Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, %

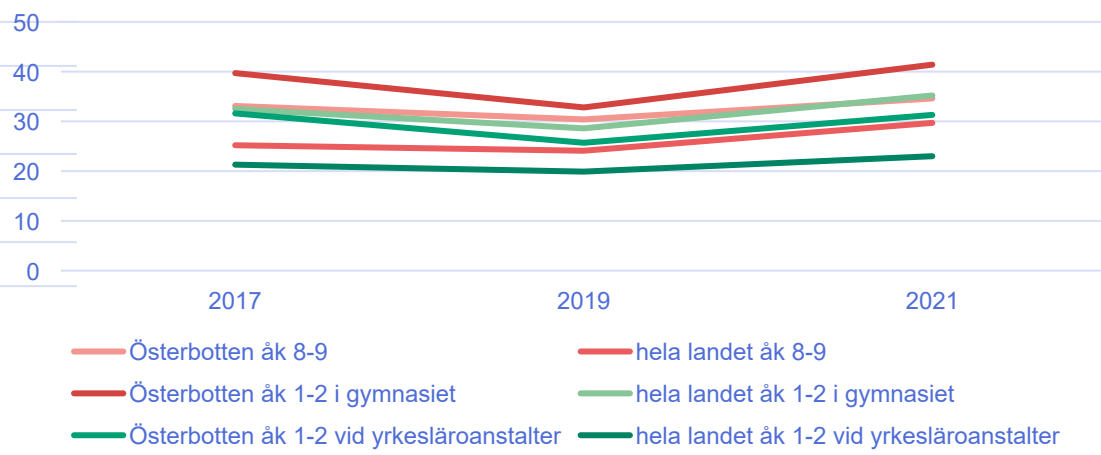

Inte fått behövlig hjälp av skolhälsovårdaren % Ei ole saanut tarvittavaa apua kouluterveydenhoitajalta %

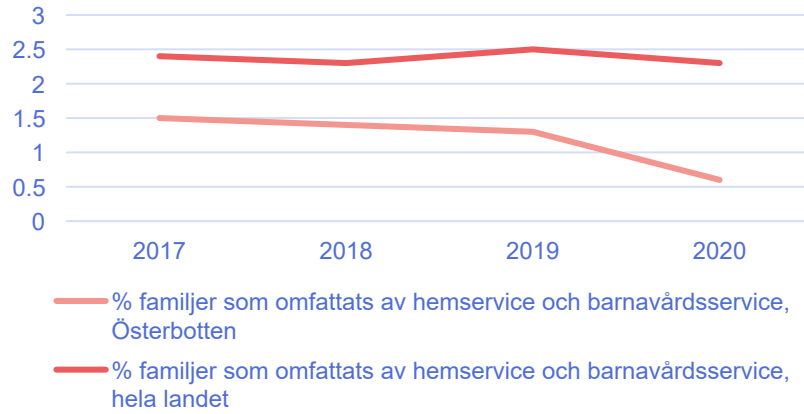

Inte fått behövlig hjälp av skolkuratorn % Ei ole saanut tarvittavaa apua koulukuraattorilta %

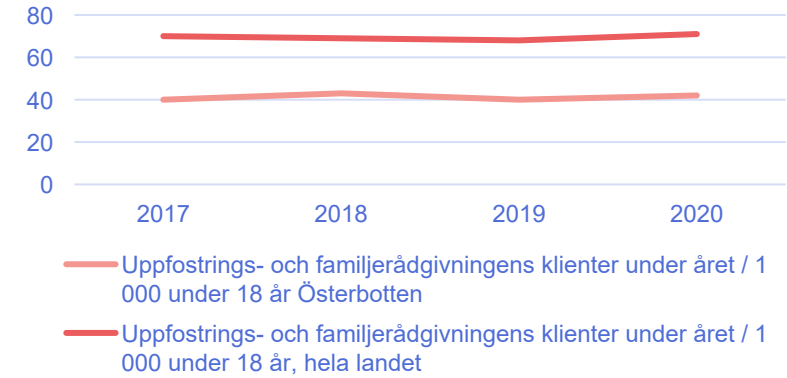
hemservice för barnfamiljer Lapsiperheiden kotipalvelut

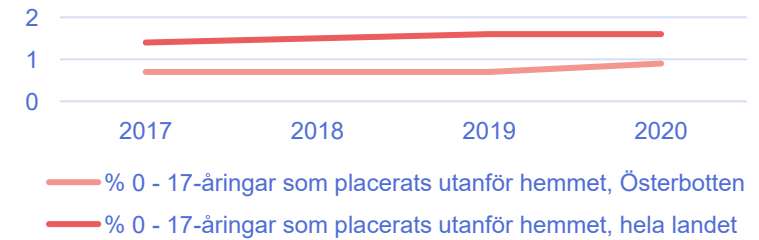
barnskyddets öppenvård Lastensuojelun avohoito

Familjerådgivning Perheneuvonta

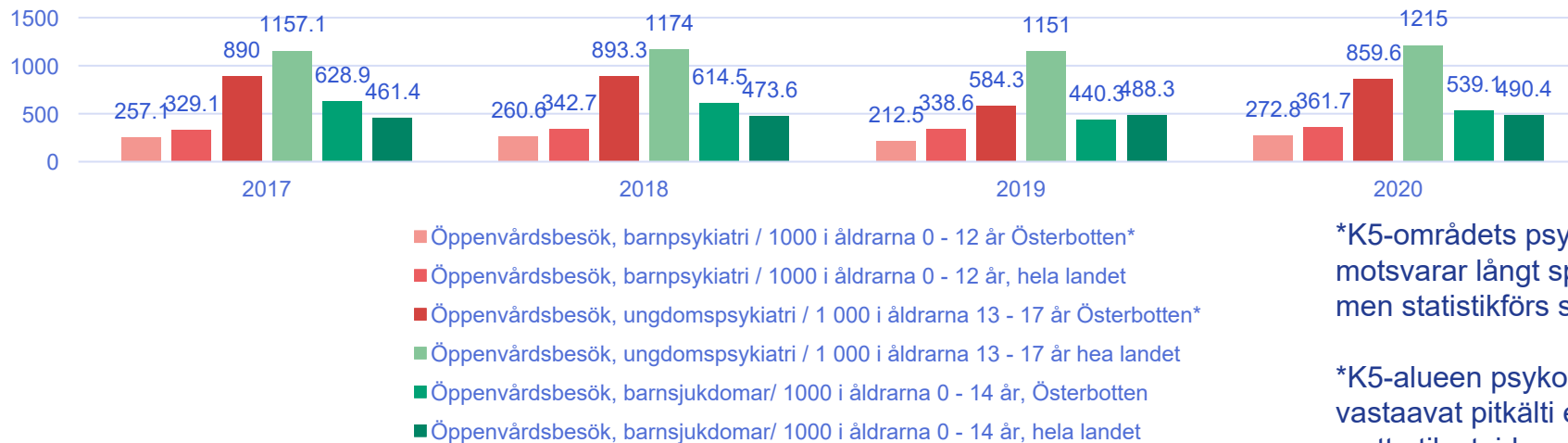

Barnskyddets placeringar utanför hemmet Sijoitetut kodin ulkopuolelle, lastensuojelu

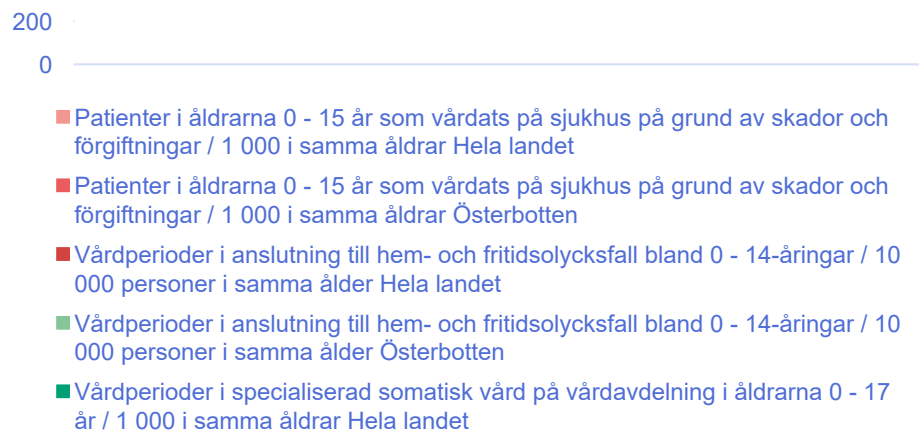
Specialiserade sjukvårdens öppenvård Erikoissairaanhoidon avohoito

*K5-områdets psykosociala service motsvarar långt specialiserad sjukvård, men statistikförs som primärvård.

*K5-alueen psykososiaaliset palvelut vastaavat pitkälti erikoissairaanhoitoa, mutta tilastoidaan perusterveydenhuoltana.

somatisk specialiserad avdelningsvård Somaattinen erikoisosastohoito

vårdperioder, barn- och ungdomspsykiatri hoitojaksot, lasten ja nuorten psykiatria

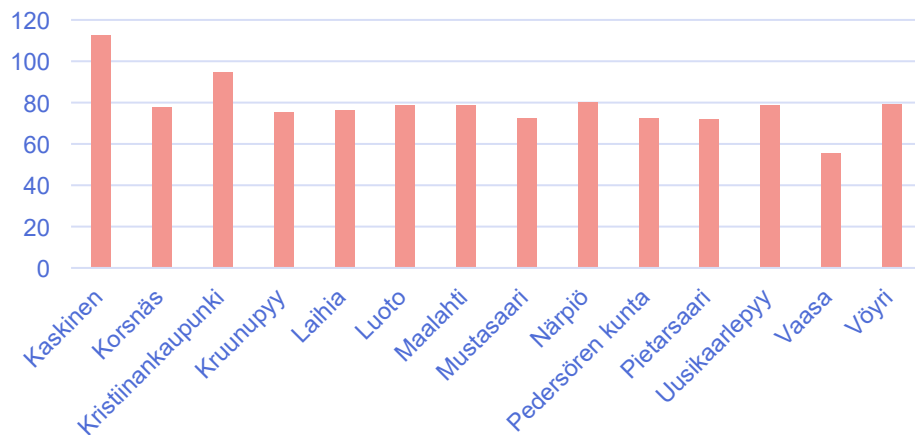

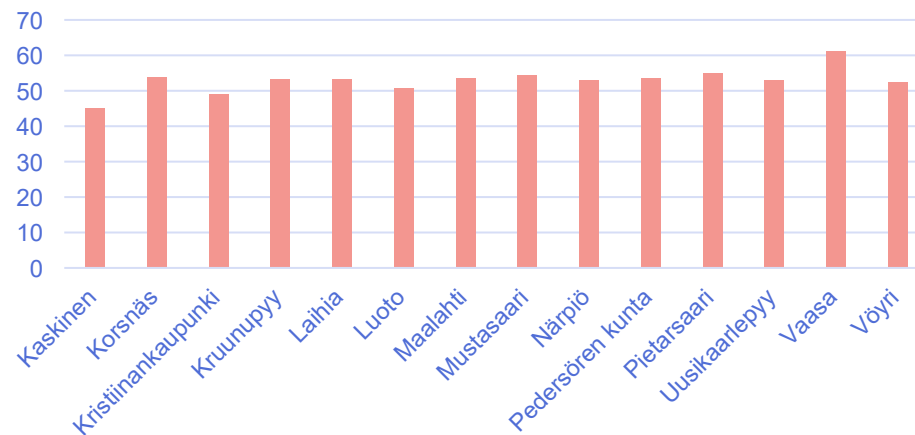
Statistik: arbetsför ålder Tilastoja: työikäiset

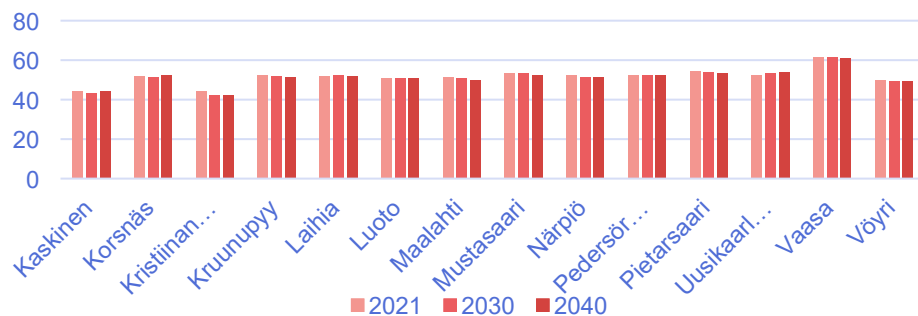
Demografisk försörjningskvot Huoltosuhte, demografinen (id:761) 2020

18–64-åringar, % av befolkningen, år 2020 18–64-vuotiaat, % väestöstä. v 2020

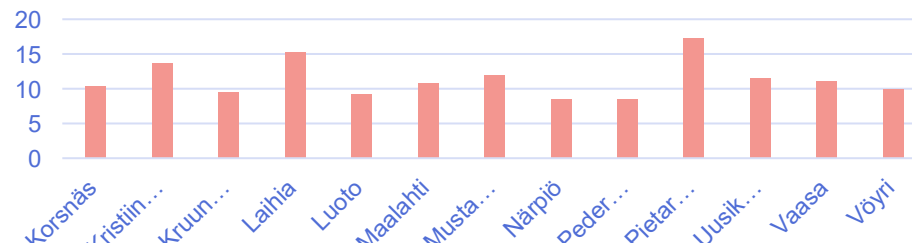

18–64-åringar, % av befolkningen, befolkningsprognos 2025, 2030 och 2040 (beräknat 2021) 18 - 64-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2025,2030 ja 2040 (laskettu 2021)

18–24-åringar som löper risk för marginalisering (arbetar ej, studerar ej, gör inte värnplik), % av befolkningen i samma ålder

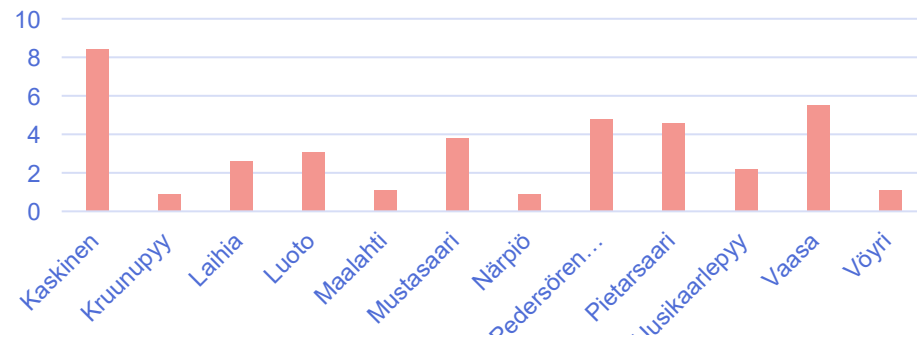
Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisistä (id:5387)

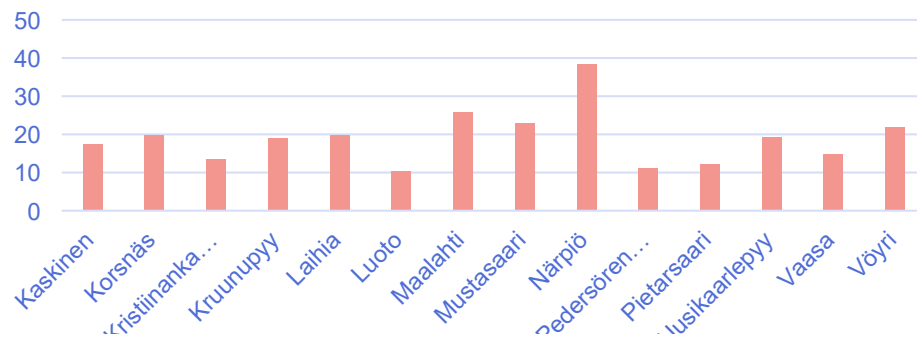

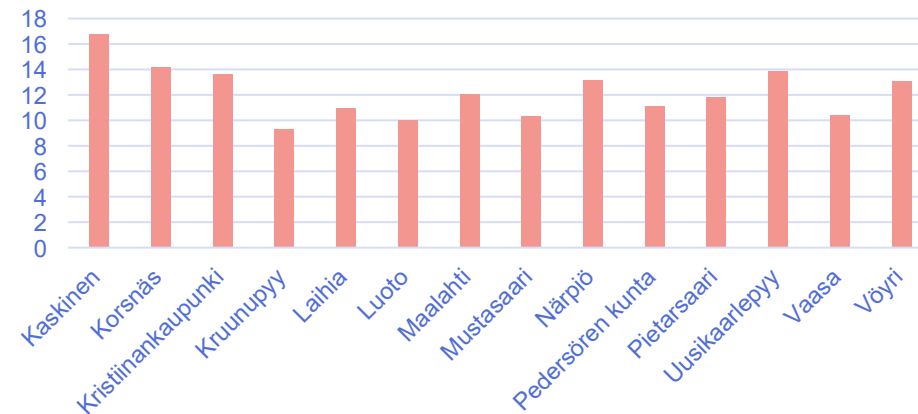
Diabetes som besöksorsak på öppenvårdsmottagning hos läkare inom primärvården, % av de registrerade besöken, år 2019
Diabetes perusterveydenhuollon lääkärin avosairaanhoidon vastaanoton käyntisyynä, % kirjatusta käyntisyistä, v2019

Sjukdomar i stöd och rörelseorganen som besöksorsak på öppenvårdsmottagning hos läkare inom primärvården, % av de registrerade besöken år 2020
Tuki- ja liikuntaelinsairaudet perusterveydenhuollon lääkärin avosairaanhoidon vastaanoton käyntisyynä, % kirjatu

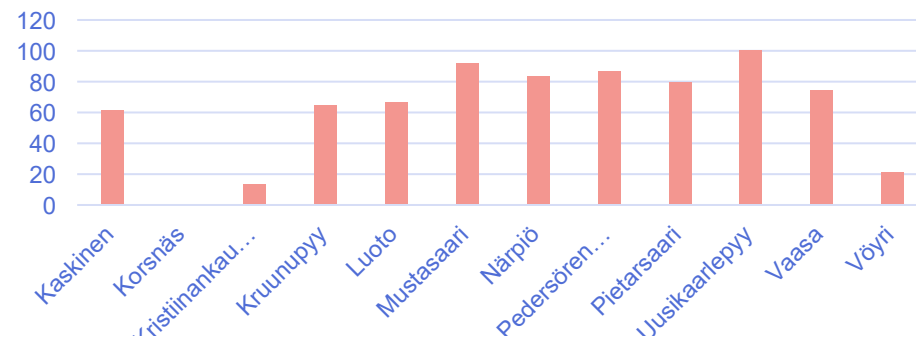

25 år fyllda med rätt till specialersättningsgilla läkemedel för blodtryckssjukdom, % av åldersklassen Erityiskorvattaviin lääkkeisiin verenpainetaudin vuoksi oikeutettuja 25 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä (id:3210) 2020

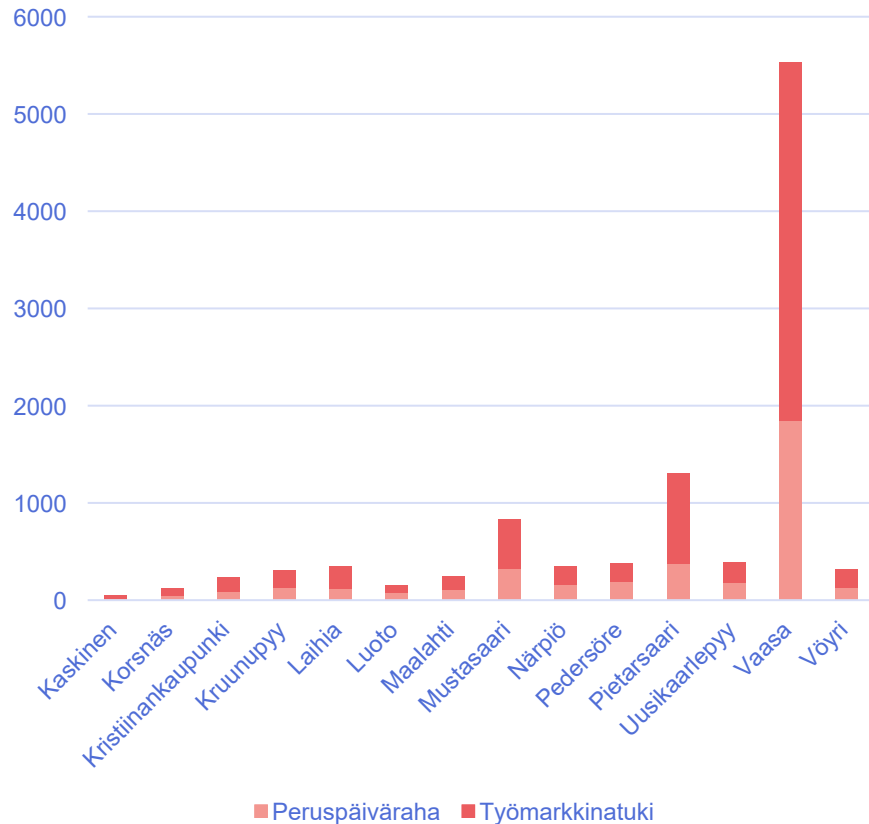
Väntetiden för icke-brådskande läkarbesök inom primärvårdens öppna sjukvård längre än 7 dagar efter bedömningen av vårdbehovet, % av genomförda besök (10/2019)

Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin kiirettömän käynnin odotusaika yli 7 pv hoidon

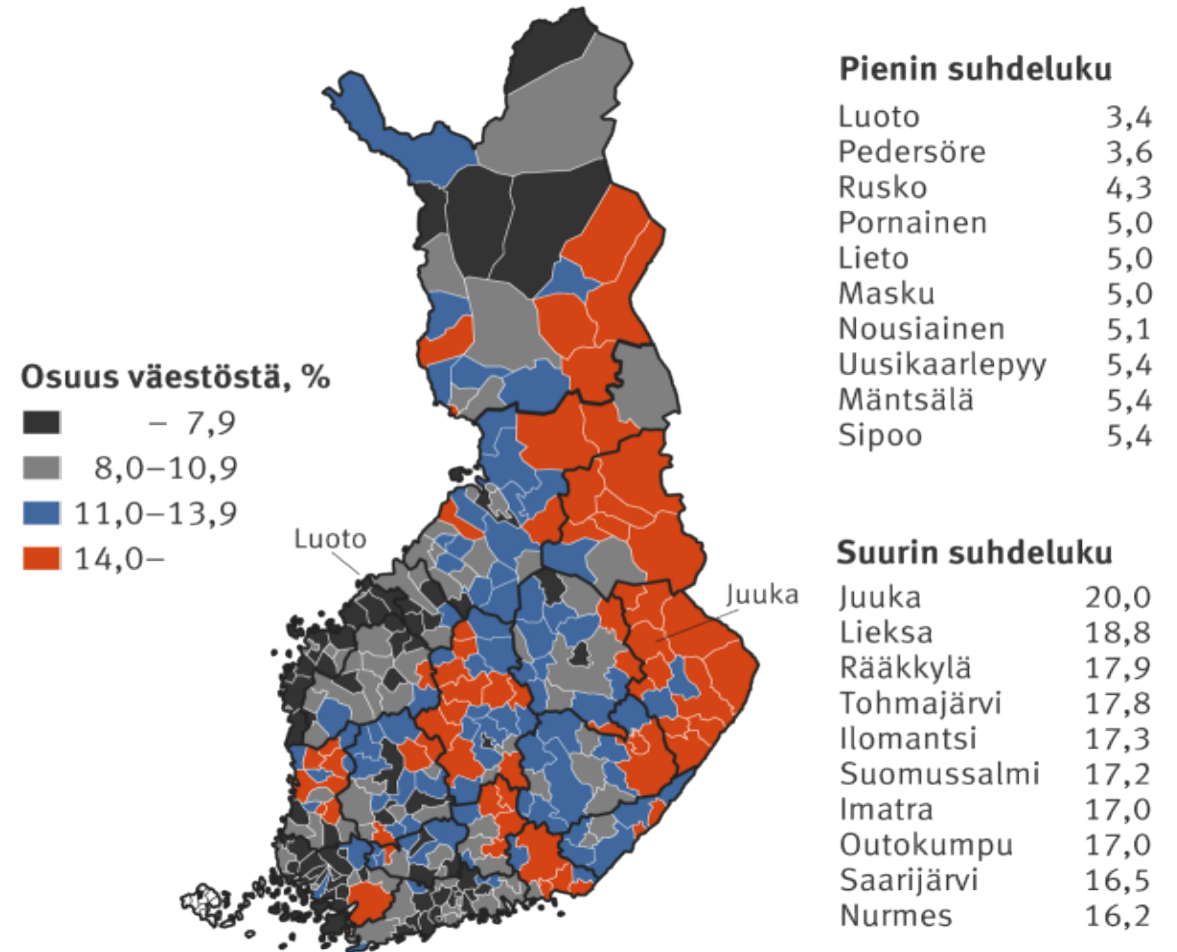

Beviljats FPA:s arbetslöshetsförmån år 2020 Kelan työttömyysetuuksien saajat v 2020

Työttömyysturvaa saaneiden osuus kunnan 17–64-vuotiaasta väestöstä 31.12.2019

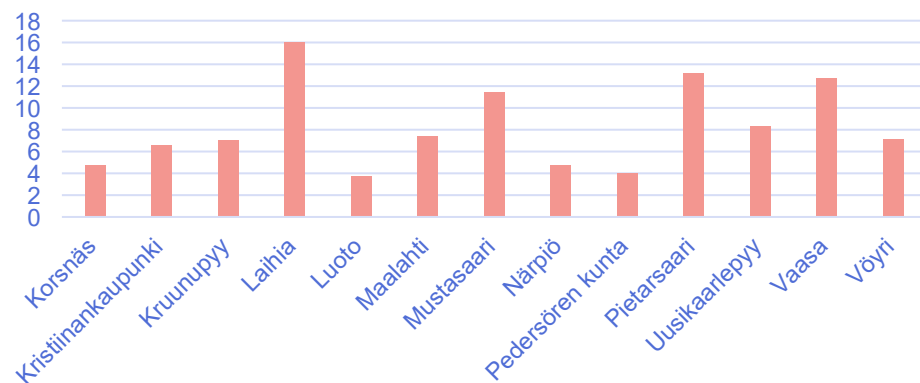

Kuviossa ei ole tietoja Ahvenanmaan maakunnan kunnista.

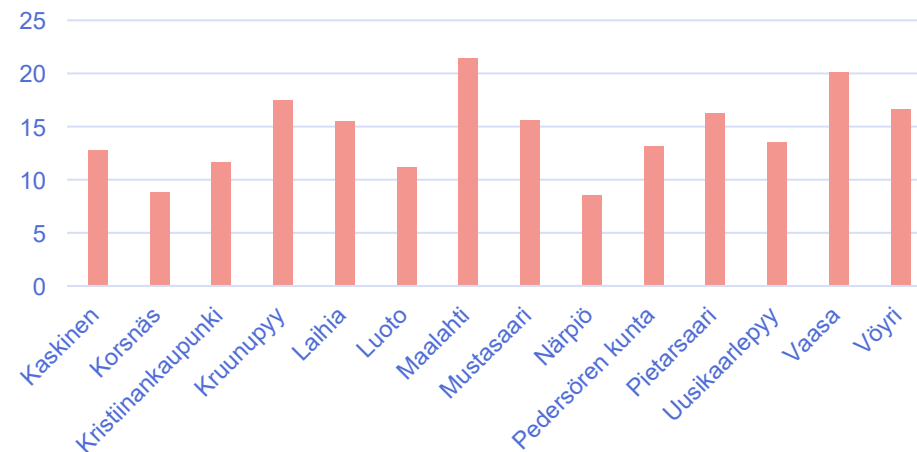

Arbetslöshet - Työttömyys

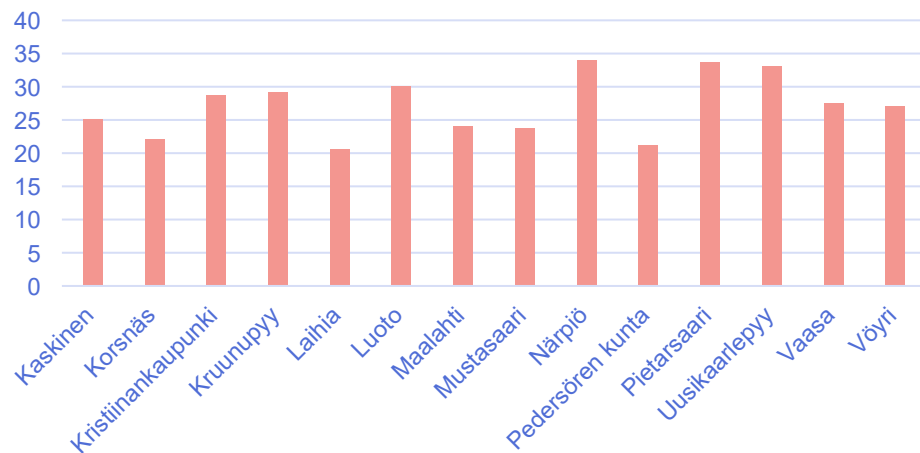
Unga arbetslösa, % av arbetskraften i åldern 18–24,
år 2020
Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta,
v 2020

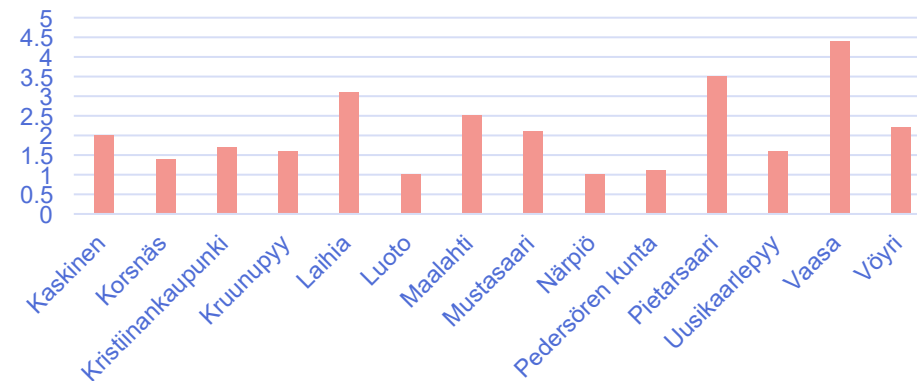
Långtidsarbetslösa, % av alla arbetslösa, år 2020
Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä, v 2020

Arbetslösas aktiveringsgrad, %, år 2020
Työttömien aktivointiaste, %, v 2020

Svårsysselsatta (strukturell arbetslöshet), % av 15-64-
åringarna, år 2020
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-
vuotiaista, v. 2020

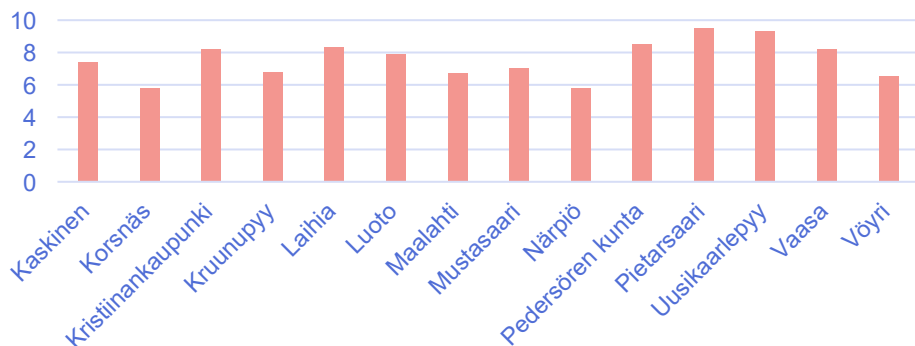

Psykkisk ohälsa och problem med missbruk Mielenterveys- ja päihdeongelmat

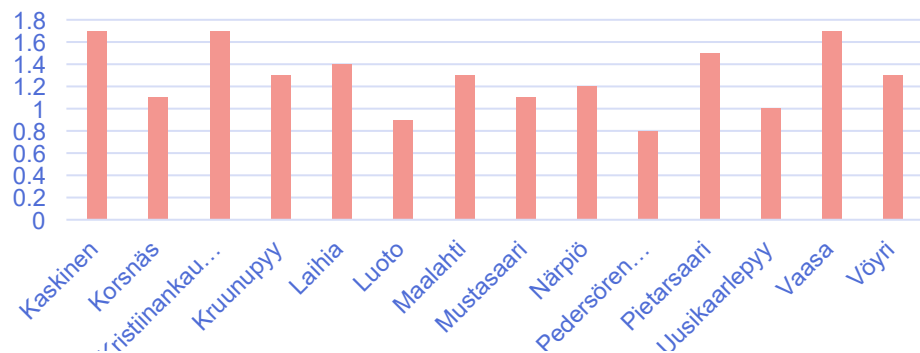
Personer i åldrarna 25-64 år som fått ersättning för antidepressiva, % av befolkningen i samma ålder, år 2019

Depressioläkkeistä korvausta saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä, v 2019

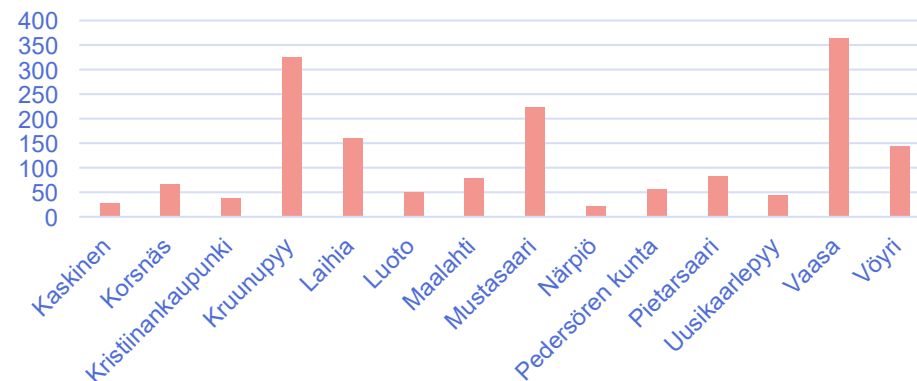

18-64-åringar med rätt till specialersättningsgilla läkemedel på grund av psykos, % av befolkningen i samma ålder, år 2020

Erytyiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutetut 18 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä, v 2020

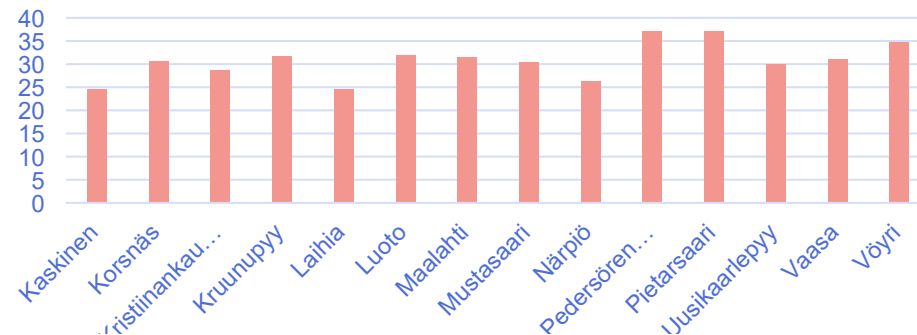

Öppenvårdsbesök inom den specialiserade sjukvården, psykiatri/1 000 av 18 år fyllda, år 2019
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, psykiatria / 1000 18 vuotta täyttäneitä, v 2019

Personer i åldrarna 25-64 år som fått sjukdagpenning på grund av psykkisk ohälsa / 1 000 i samma åldrar, år 2019

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä, v 2019

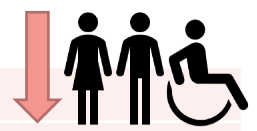
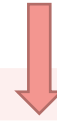
Statistik: äldre Tilastot: ikäihmiset

Befolkningen 65+

Väestö 65+

Befolkning 2018 (31.12) Väestö 2018 (31.12).

Kommun/Kunta	Åldersklasserna totalt/lkäluokat yhteensä	-6	7 - 64	65 - 74	75 - 84	85 -
Kaskö/Kaskinen	1 262	64	695	311	151	41
Kristinestad/ Kristiinankaupunki	6 596	352	3 934	1 283	667	360
Närpes/Närpiö	9 471	695	6 053	1 361	843	519
Korsnäs	2 122	138	1 391	325	171	97
Malax/Maalathi	5 477	359	3 593	788	504	233
Jakobstad/Pietarsaari	19 278	1 290	13 059	2 591	1 658	680
Vörå/Vöyri	6 613	539	4 398	887	507	282
Nykarleby/Uusikaarlepyy	7 455	598	4 984	1 000	600	273
Kronoby/Kruunupyö	6 509	464	4 422	882	499	242
Laihela/Laihia	8 058	699	5 583	1 045	507	224
Korsholm/Mustasaari	19 444	1 748	13 552	2 274	1 243	627
Vasa/Vaasa	67 552	4 794	49 347	7 379	4 214	1 818
Pedersöre kommun/Pedersören kunta	11 016	1 143	7 895	1 147	574	257
Larsmo/Luoto	5 340	747	3 823	450	215	105
Österbotten/ Pohjanmaa	170 400	10 000	100 000	21 000	10 000	5 000

Bor hemma 75+ (2019)

- Finland 91,7 %
- Österbotten 91,3 %

Kotona asuvat 75+ (2019)

- Koko maa 91,7 %
- Pohjanmaa 91,3 %

Kommun/Kunta	Befolkning 2018 (21.12)/Väestö 2018 (31.12).			
	Åldersklasserna totalt/Ikäloukat yhteensä	65 - 74	75 - 84	85 -
Kaskö/Kaskinen	1 262	311	151	41
Kristinestad/Kristiinankaupunki	6 596	1 283	667	360
Närpes/Närpiö	9 471	1 361	843	519
Korsnäs	2 122	325	171	97
Malax/Maalathi	5 477	788	504	233
Jakobstad/Pietarsaari	19 278	2 591	1 658	680
Vörå/Vöyri	6 613	887	507	282
Nykarleby/Uusikaarlepyy	7 455	1 000	600	273
Kronoby/Kruunupyö	6 509	882	499	242
Laihela/Laihia	8 058	1 045	507	224
Korsholm/Mustasaari	19 444	2 274	1 243	627
Vasa/Vaasa	67 552	7 379	4 214	1 818
Pedersöre kommun/ Pedersören kunta	11 016	1 147	574	257
Larsmo/Luoto	5 340	450	215	105
Österbotten/Pohjanmaa	176 193	21 723	12 353	5 758

Målsättning/Tavoite

- 92 % bor hemma/
asuu kotona (2025)
- 94% bor hemma/
asuu kotona (2030)

→ 16 662 (92 %)

De äldres andel (2018)

Ikäihmisten osuus (2018)

Kommun/Kunta	Andel/Osuus 0–64	Andel/Osuus 65–74	Andel/Osuus 75–84	Andel/Osuus +85
Kaskö/Kaskinen	60 %	25 %	12 %	3 %
Kristinestad/Kristiinankaupunki	65 %	19 %	10 %	5 %
Närpes/Närpiö	71 %	14 %	9 %	5 %
Korsnäs	72 %	15 %	8 %	5 %
Malax/Maalathi	72 %	14 %	9 %	4 %
Jakobstad/Pietarsaari	74 %	13 %	9 %	4 %
Vörå/Vöyri	75 %	13 %	8 %	4 %
Nykarleby/Uusikaarlepyy	75 %	13 %	8 %	4 %
Kronoby/Kruunupyö	75 %	14 %	8 %	4 %
Laihela/Laihia	78 %	13 %	6 %	3 %
Korsholm/Mustasaari	79 %	12 %	6 %	3 %
Vasa/Vaasa	80 %	11 %	6 %	3 %
Pedersöre kommun/Pedersören kunta	82 %	10 %	5 %	2 %
Larsmo/Luoto	86 %	8 %	4 %	2 %
Österbotten/Pohjanmaa	77 %	12 %	7 %	3 %

Utvärderingar och undersökningar

Arviointia ja tutkimuksia

Utvärderingar och undersökningar

- [Utvärderingen av servicesystemet - Vårdreformen – THL](#)
- [Enkäten Hälsa i skolan - THL](#)
- [Översikt över ungas levnadsförhållanden i Västra och Inre Finland 2021 \(avi.fi\)](#)

Arviointia ja tutkimuksia

- [Palvelujärjestelmän arviointi - Sote-uudistus – THL](#)
- [Kouluterveyskysely - THL](#)
- [Länsi- ja Sisä-Suomen alueen nuorten elin-olokatsaus 2021 \(avi.fi\)](#)

Nationella program, strategier och projekt

Kansalliset ohjelmat, strategiat ja hankkeet

Nationella program och projekt

- [Det nationella programmet för främjandet av barn och ungas trygghet – THL](#)
- [Handlingsplanen för alkohol-, tobak-, drog- och spelprevention – THL](#)
- [Programmet för artificiell intelligens och robotik i välfärden \(Hyteairo\) – THL](#)
- Programmet för förebyggande av självmord- THL (på finska)
- [Nationell strategi för psykisk hälsa 2020-2030 - THL](#)
- Programmet teknologi för äldre som bor hemma (KATI) – THL (på finska)
- Förändringsprogrammet för barn- och familjeservice (LAPE) – THL (på finska)
- Utvecklingsprogram för socialvården – THL (på finska)
- [Programmet för verkställande av ledning, handledning och övervakning med social- och hälsovårdsuppgifter \(Toivo\) – THL](#)
- [Programmet Framtidens social- och hälsocentral - \(soteuudistus.fi\)](#)
- [Programmet för arbetsförmåga - Social- och hälsovårdsministeriet \(stm.fi\)](#)
- Åtgärdsplan för barndom fri från våld – THL (på finska)
- [Projektet Barnahus – THL](#)
- [TOP-projektet, Stöd från rätt plats \(vasso.fi\)](#)

Kansalliset ohjelmat ja hankkeet

- [Kansallinen lasten ja nuorten turvallisuuden edistämisen ohjelma – THL](#)
- [Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma – THL](#)
- [Hyvinvoinnin tekoäly ja robotiikka -ohjelma \(Hyteairo\) – THL](#)
- [Itsemurhien ehkäisyohjelma – THL](#)
- [Kansallinen mielenterveysstrategia – THL](#)
- [Kotona asumisen teknologiat ikäihmisille -ohjelma \(KATI\) – THL](#)
- [Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma \(LAPE\) – THL](#)
- [Sosiaalihuollon kehittämisohjelma – THL](#)
- [Sote-tiedolla johtamisen, ohjauksen ja valvonnan toimeenpano-ohjelma \(Toivo\) – THL](#)
- [Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus -ohjelma - \(soteuudistus.fi\)](#)
- [Työkykyohjelma - Sosiaali- ja terveysministeriö \(stm.fi\)](#)
- [Väkivallaton lapsuus -toimenpidesuunnitelma – THL](#)
- [Barnahus-hanke – THL](#)
- [TOP-hanke, Tuki oikeasta paikasta \(vasso.fi\)](#)

- [Barnstrategi - Social- och hälsovårdsministeriet \(stm.fi\)](#)
- [Barnvänlig kommun \(unicef.fi\)](#)
- [Lapsistrategia - Sosiaali- ja terveysministeriö \(stm.fi\)](#)
- [Lapsiystävällinen kunta \(unicef.fi\)](#)

De äldre – nationella riktlinjer

Målsättning

- Gott åldrande
- Åldersvänligt samhälle

Åtgärder

- Beredning inför åldrandet
  - Befolkningens behov, servicestruktur och -nätverk
  - Produktion av service och kvalitetsnivå
- Utveckling av de äldres service
  - Harmonisering av service, jämlikhet
  - Digitala redskap

Ikäihmiset – kansallisia suuntaviivoja

Tavoitteet

- Hyvä ikääntyminen
- Ikäystävällinen yhteiskunta

Toimenpiteet

- Varautuminen ikääntymiseen
  - Väestön tarpeet, palvelurakenne ja -verkosto
  - Palvelun tuottaminen ja laatutaso
- Iäkkäiden palvelujen kehittäminen
  - Palvelujen harmonisointi ja yhdenvertaisuus
  - Digityövälineet

Lagstiftning

Lainsäädäntö

Lagstiftning, barn och unga

Socialvårdslagen 1301/2014

- barnets intresse beaktas i alla socialvårdsåtgärder som gäller barn
- myndigheterna ska samarbeta, ge akt på och främja barns och unga personers välfärd
- Tillräckliga social- och hälsovårdstjänster ska erbjudas barn och unga som söker asyl eller som saknar uppehållstillstånd.
- Elevhälsans kuratorstjänster ingår i socialvårdslagen från 1.1.2023
- Alla som vistas i en kommun har rätt att i brådskande fall få socialservice som baserar sig på hans eller hennes individuella behov, så att hans eller hennes rätt till nödvändig omsorg och försörjning inte äventyras

Hälsa- och sjukvårdslagen 1326/2010

- barn och unga har rätt till barnrådgivningstjänster, skolhälsovård, studerandehälsovård och munhälsovård
- rätt till sjukvårdstjänster inom primärvård och specialiserad sjukvård

Lagen om elev- och studerandevård 1287/2013

- Skol- och studerandehälsovården är en del av elevvården och innefattar även skolpsykolog och kuratorstjänster.
- För studerandehälsovården vid universitet och högskolor ansvarar studenternas hälsovårdsstiftelse

Barnskyddslagen 417/2007

- Barn och unga garanteras rätt till en trygg uppväxt
- Kommunen (från 2023 även valfärdsområdet) ska uppgöra en plan för barn och ungas välfärd

Lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda 519/1977, Lagen om service och stöd på grund av handikapp 380/1987

- barn och unga med särskilda behov har subjektiv rätt till krävande socialvårdstjänster

Lainsäädäntö, lapset ja nuoret

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014

- Kaikissa sosiaalihuollon toimissa, jotka koskevat lasta, on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu.
- Viranomaisten on yhteistyössä seurattava ja edistettävä lasten ja nuorten hyvinvointia.
- Lapsille ja nuorille, jotka hakevat turvapaikkaa tai joilla ei ole oleskelulupaa, on tarjottava riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut.
- Opiskeluhuollon kuraattoripalvelut sisältyvät sosiaalihuoltolakiin 1.1.2023 lähtien.
- Jokaisella kunnassa oleskelevalla henkilöllä on oikeus saada kiireellisessä tapauksessa yksilölliseen tarpeeseensa perustuvat sosiaalipalvelut siten, ettei hänen oikeutensa välttämättömään huolenpitoon ja toimeentuloon vaarannu.

Terveydenhuoltolaki 1326/2010

- Lapsilla ja nuorilla on oikeus lastenneuvolapalveluihin, kouluterveydenhuoltoon, opiskeluterveydenhuoltoon ja suun terveydenhuoltoon.
- Oikeus perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon sairaanhoitopalveluihin.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013

- Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto kuuluvat oppilashuoltoon, johon myös koulupsykologi ja kuraattoripalvelut kuuluvat.
- Yliopistojen ja korkeakoulujen opiskeluterveydenhuollosta vastaa Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö.

Lastensuojelulaki 417/2007

- Lapsille ja nuorille taataan turvallinen kasvuympäristö.
- Kunta (ja vuodesta 2023 myös hyvinvointialue) laatii lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman

Laki kehitysvammaisten erityishuollosta 519/1977, Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 380/1987

- Lapsilla ja nuorilla, joilla on erityisiä tarpeita, on oikeus vaativiin sosiaalipalveluihin

Kommande lagstiftning/ pågående beredningar

- Kompletteras 2022–2023

Valmisteilla olevaa lainsäädöntöä / käynnissä olevia selvityksiä

- Täydennetään 2022–2023

Vårdgaranti och handläggningstider

Hoitotakuu ja käsittelyajat

Handläggningstider enligt socialvårdslagen, barnskyddslagen, lagen om utkomststöd

- **Bedömning av servicebehov enligt socialvårdslagen**
  - behov av brådskande hjälp ska bedömas omedelbart
  - bedömningen ska påbörjas senast den sjunde vardagen efter kontaktat till den kommunala myndighet som ansvarar för socialservicen för att få service, om
    - personen är över 75 år,
    - personen får vårdbidrag med högsta belopp
    - Det gäller bedömningen av servicebehov hos ett barn som behöver särskilt stöd
  - Bedömningen av hurdant servicebehov ett barn som behöver särskilt stöd har ska bli klar senast tre månader från inledningen.
  - Beslut ska verkställas senast inom tre månader från det att ärendet inletts
- **Barnskydd**
  - efter att ett barnskyddsärende har inletts ska socialarbetaren eller någon annan anställd inom barnskyddet omedelbart bedöma barnets eventuella brådskande behov av barnskydd.
  - bedömningen av servicebehovet ska påbörjas senast den sjunde vardagen efter det att ärendet har inletts
  - bedömningen ska bli klar senast tre månader från inledningen.
- **Utkomsstöd**
  - i brådskande fall ska beslutet om utkomststöd fattas samma eller senast följande vardag efter det att ansökan inkommit
  - i andra än brådskande fall ska beslutet om utkomststöd fattas utan dröjsmål, dock senast den sjunde vardagen efter det att ansökan inkommit.

Käsittelyajat sosiaalihuoltolaki, lastensuojelulaki ja laki toimeentulotuesta

- **Palvelutarpeen arviointi sosiaalihoitolain mukaan**
  - Kiireisen avun tarve tulee arvioida välittömästi
  - Arvioinnin tekeminen on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä siitä, kun asiakas, asiakkaan omainen tai läheinen tai hänen laillinen edustajansa on ottanut yhteyttä sosiaalipalveluista vastaavaan kunnalliseen viranomaiseen palvelujen saamiseksi, jos
    - henkilö on yli 75-vuotias,
    - henkilö saa ylintä hoitotukea,
    - Kyseessä on erityistä tukea tarvitsevan lapsen palvelutarpeen arviointi
  - Erityistä tukea tarvitsevan lapsen palvelutarpeen arvioinnin on valmistuttava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa vireille tulosta.
  - Päätös on toimeenpantava viimeistään 3 kuukaudessa asian vireilletulosta.
- **Lastensuojelu**
  - Lastensuojeluasian vireille tulon jälkeen sosiaalityöntekijän tai muun lastensuojelun työntekijän on arvioitava välittömästi lapsen mahdollinen kiireellinen lastensuojelun tarve.
  - Arvio on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä asian vireille tulosta.
  - Arvion on valmistuttava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa vireille tulosta.
- **Toimeentulotuki**
  - Kiireellisessä tapauksessa päätös toimeentulotuesta on tehtävä samana tai viimeistään seuraavana arkipäivänä hakemuksen saapumisesta.
  - Muussa kuin kiireellisessä tapauksessa päätös toimeentulotuesta on tehtävä viivytyksettä, kuitenkin viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä hakemuksen saapumisesta.

Vårdgaranti enligt hälso- och sjukvårdslagen

- **Primärvård**
  - Det ska vara möjligt att få omedelbar kontakt till hälsovården och munhälsovården under tjänstetid
  - Bedömning av vårdbehovet ska göras av en yreksutbildad person inom hälso- och sjukvården senast tredje vardagen efter kontakt
  - Icke-brådskande vård ska ordnast senast inom 3 månader efter bedömning, icke-brådskande tandvård senast inom 6 månader
  - Inom elevvården ska eleven få träffa en skolpsykolog eller kurator senast inom 7 vardagar från kontakten, i brådskande fall senast följande vardag.
- **Specialiserad sjukvård**
  - Bedömningen av vårdbehovet ska inledas inom tre veckor från det att en remiss anlänt
  - Om bedömningen av vårdbehovet förutsätter ytterligare utredningar eller undersökningar ska de göras inom tre månader från att bedömningen av vårdbehovet inletts
  - Vård, behandling och rådgivning som utifrån bedömningen konstaterats vara medicinskt, odontologiskt eller hälsovetenskapligt nödvändiga ska inledas högst inom 6 månader från att behovet slogs fast
    - Om behovet gäller mentalvårdstjänster för unga under 23 år, ska tjänsterna erbjudas inom 3 månader från att vårdbehovet konstaterades.

Hoitotakuu, terveydenhuoltolaki

- **Perusterveydenhuolto**
  - Virka-aikana on oltava mahdollista saada välittömästi yhteys terveydenhuoltoon tai suun terveydenhuoltoon.
  - Terveystieteellisen ammattihenkilön on tehtävä hoidon tarpeen arviointi viimeistään kolmantena arkipäivänä siitä, kun potilas otti yhteyden.
  - Kiireetön hoito on järjestettävä viimeistään kolmen kuukauden kuluessa arvioinnista. Kiireetön hammashoito on järjestettävä kuuden kuukauden sisällä.
  - Oppilashuollossa tapaaminen koulupsykologin tai kuraattorin kanssa on järjestettävä seitsemän päivän kuluessa yhteydenotosta, kiireellisissä tapauksissa viimeistään seuraavana arkipäivänä.
- **Erikoissairaanhoito**
  - Hoidon tarpeen arviointi on aloitettava kolmen viikon kuluessa siitä, kun lähete on saapunut.
  - Jos hoidon tarpeen arviointi edellyttää erityisiä selvityksiä tai tutkimuksia, on niitä toteutettava kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hoidon tarpeen arviointi on aloitettu.
  - Hoidon tarpeen arvioinnin perusteella lääketieteellisesti, hammaslääketieteellisesti tai terveystieteellisesti tarpeelliseksi todettu hoito ja neuvonta on järjestettävä ja aloitettava kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hoidon tarve on todettu.
    - Mikäli tarve koskee alle 23-vuotiaiden mielenterveyspalveluita, on palvelut järjestettävä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hoidon tarve on todettu.

Personaldimensionering

Henkilöstömitoitus

Lagstadgad personaldimensionering

mödrarådgivning	STM	minst 38 gravida/ hälsovårdare eller barnmorska, max 76-80
		max 800 gravida/läkarårsverke
barnrådgivning	STM	max 340 barn/ hälsovårdarårsverke
		max 2400 barn/ läkarårsverke
skolhälsovård	STM	max 600 elever/ skolhälsovårdare
		max 2100 elever/ heltidsanställd skolläkare eller 1 arbetsdag i veckan /500 elever
	Lagförslag	max 670 elever/skolkurator fr 1.1.2022
	Lagförslag	max 780 elever/ skolpsykolog fr 1.8.2023
studerandehälsovård (2:a stadiet)	STM	max 570 elever/ hälsovårdare
		max 1800 elever/läkare
	Lagförslag	Skolkuratorer och psykologer enl ovan
barnskydd	Lagförslag	max 35-40 klienter/ socialarbetare inom barnskyddet, lagstiftning på kommande 2022

Lakisääteinen henkilöstömitoitus

äitiysneuvola	STM	vähintään 38 raskaana olevaa/ terveydenhoitaja tai kätilö, max 76-80
		max 800 raskaana olevaa/ kokopäivätoiminen lääkäri
lastenneuvola	STM	max 340 lasta/ kokopäivätoiminen terveydenhoitaja
		max 2400 lasta/ kokopäivätoiminen lääkäri
kouluterveydenhuolto	STM	max 600 oppilasta/ kouluterveydenhoitaja
		max 2100 oppliasta/kokopäivätoiminen koululääkäri tai 1 työpäivä viikossa/500 oppilasta
	Lakiehdotus	max 670 oppilasta/koulukuraattori 1.1.2022 lähtien
	Lakiehdotus	max 780 oppilasta/ koulupsykologi 1.8.2023 lähtien
opiskeluterveydenhuolto (toinen aste)	STM	max 570 oppilasta/ terveydenhoitaja
		max 1800 oppilasta/lääkäri
	lakiehdotus	Koulukuraattorit ja psykologit yllä olevan mukaisesti
lastensuojelu	lakiehdotus	max 35-40 asiakasta/lastensuojelun sosiaalityöntekijä, lainsäädäntö tulossa 2022

Regionala planer och strategier

Alueelliset suunnitelmat ja strategiat

Bilagor som utarbetas 2022

- Vårdsplan
  - Här ingår principerna för samarbete över kontaktytorna och hyte
  - Plan för barn o ungas välfärd
    - Elevvårdsplan
  - Plan för äldres välbefinnande
  - "Integrationsplan"
  - Handikappolitiskt program
- Plan för servicenätverket
- Plan för utvecklande av flerprocudentmodellen
- Långsiktig utbildningsplan (vilka metoder och verksamhetsmodeller vi utbildar vår personal i) ex TLP, systemiskt arbete, ICP etc.
- Plan för utveckling av digitala tjänster
- Plan för beredskap och riskhantering

Liitteet, jotka työstetään 2022

- Hyvinvointisuunnitelma
  - Sisältää yhdyspintayhteistyön ja terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen periaatteet
  - Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
    - Oppilashuollon suunnitelma
  - Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma
  - "Kotouttamissuunnitelma"?
  - Vammaispolitiinen ohjelma
- Palveluverkkosuunnitelma
- Suunnitelma monituottajuusmallin kehittämisestä
- Pitkäjännitteinen koulutussuunnitelma (henkilöstökoulutuksen menetelmät ja toimintamallit), esim TLP systeeminen työ, ICT jne.
- Digitaalisten palveluiden kehittämissuunnitelma
- Valmiussuunnitelma ja riskienhallintasuunnitelma

Verktyg för utvärdering och mätning

Arvioinnin ja mittaamisen työkalut

Verktyg för utvärdering och mätning

- RAI
- Rafaela
- Etc

- Kan göras 2022

Arvioinnin ja mittaamisen työkaluja

- RAI
- Rafaela
- Jne

- Voidaan tehdä 2022

Välstånd genom livet. Hyvinvointia läpi elämän.

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue